

ΤΕΕ - ΤΜΗΜΑ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

ΗΜΕΡΙΔΑ 13 Ιανουαρίου 1997

«διαχείριση ρεμάτων»

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΜΕ ΘΕΜΑ:

**ΝΟΜΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΡΕΜΑΤΩΝ**

Εισηγητής: Θάνος Ν. Παπανακλής,
Διπλ. Αγρονόμος & Τοπογράφος Μηχανικός,
Οργανισμός Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης.

ΝΟΜΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΡΕΜΑΤΩΝ

1. Προστασία των ρεμάτων με βάση την κυριότητα αυτών

Τα ρέματα, ως φυσικοί αποδέκτες των όμβριων υδάτων, αποτελούν το κύριο στοιχείο του αποχετευτικού δικτύου όμβριων υδάτων. Κατά κανόνα είναι κοινόχρηστα και – από όπωση ιδιοκτησιακή – εφόσον δεν ανήκουν στο δήμο ή την κοινότητα, ή ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ανήκουν στο δημόσιο¹.

Είτε στο δημόσιο ανήκουν τα ρέματα, είτε στους δήμους ή κοινότητες είτε, τέλος, στις διάφορες ΔΕΥΔΑ ή άλλους οργανισμούς αποχέτευσης, πάντοτε, για την προστασία τους μπορούν να εφαρμοστούν οι διατάξεις της νομοθεσίας «περί προστασίας της ακινήτου περιουσίας του δημοσίου», όπως ισχύουν κάθε φορά².

Βασικές διατάξεις για την προστασία των δημοσίων κτημάτων είναι ο ΑΝ 1539/38, ο Ν 3800/57 και ο ΑΝ 263/68, των οποίων οι διατάξεις αλληλοσυμπληρώνονται.

1.1. Πρωτόκολλα Διοικητικής Αποβολής για απομάκρυνση αυθαιρέτων καταπατητών ρεμάτων

Για την αποβολή αυτών που αυθαίρετα και δίχως κανένα δικαίωμα καταλαμβάνουν εκτάσεις ρεμάτων, επιβάλλεται εναντίον τους Πρωτόκολλο Διοικητικής Αποβολής κατά τις διατάξεις του άρθρ. 2 του ΑΝ 263/68³. Το πρωτόκολλο συντάσσεται από τον αρμόδιο οικονομικό έφορο, ή το δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας ή το νόμιμο εκπρόσωπο των ΔΕΥΔΑ και οργανισμών αποχέτευσεων, εφόσον η κυριότητά τους ανήκει αντίστοιχα σε δήμο, κοινότητα, ΔΕΥΔΑ ή οργανισμό αποχέτευσης⁴.

1 Άρθρ. 967 & 968 του Αστικού Κώδικα.

2 α) Κατά την παράγρ. 5 του άρθρ. 240 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα «η ακίνητη περιουσία των δήμων και κοινοτήτων προστατεύεται σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας «περί προστασίας της ακινήτου περιουσίας του δημοσίου», όπως ισχύουν κάθε φορά.»

β) Για την προστασία της περιουσίας των ΔΕΥΔΑ εφαρμόζονται οι διατάξεις περί δημοτικής και κοινοτικής περιουσίας, δηλαδή πάλι οι διατάξεις του δημοσίου (πχ άρθρ. 11 Ν 890/79 περί ΔΕΥΔΑ Βόλου και άρθρ. 8 του Ν 1069/80 «περί κινήτρων για την ίδρυση ΔΕΥΔΑ»).

γ) Ομοίως, στις διατάξεις του δημοσίου παραπέμπουν και οι αντίστοιχοι νόμοι για την ΕΥΔΑΠ και τον ΟΑΘ.

3 Βλ. συνημμένο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

4 Στις περιπτώσεις που το ρέμα ανήκει σε δήμο, κοινότητα, ΔΕΥΔΑ κλπ, απαιτείται και απόφαση του δημοτικού, κοινοτικού ή διοικητικού συμβουλίου αντίστοιχα.

1.2. Ποινικές κυρώσεις για καταπάτηση ρεμάτων

Συγχρόνως με το Πρωτόκολλο Διοικητικής αποβολής, ή και ανεξάρτητα απ' αυτό, γίνεται καταγγελία προς τον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών για την αυθαίρετη και δίχως κανένα δικαίωμα κατοχή του τμήματος του ρέματος, ώστε να ασκηθεί ποινική δίωξη εναντίον αυτού που «αυτογνωμόνως» κατέλαβε το τμήμα του ρέματος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρ. 23 του ΑΝ 1539/38⁵ «περί προστασίας δημοσίων κτημάτων», το οποίο προβλέπει φυλάκιση τουλάχιστον 6 μηνών και χρηματική ποινή τουλάχιστον 100.000 δραχμών.

Η δίωξη γίνεται αυτεπάγγελα και για την καταγγελία δεν απαιτείται απόφαση του δημοτικού, κοινοτικού ή διοικητικού συμβουλίου.

Στην καταγγελία είναι σκόπιμο, εκτός από τα στοιχεία και τη διεύθυνση του παρανομούμενου, να γίνεται ακριβής περιγραφή του καταληφθέντος τμήματος του ρέματος (ονομασία ρέματος, τοποθεσία, εμβαδόν και όρια του καταληφθέντος τμήματος, περιγραφή τυχόν κτισμάτων που ανεγέρθηκαν σ' αυτό⁶ κλπ) και επίσης να γνωστοποιούνται οι μάρτυρες που γνωρίζουν την υπόθεση για να εξεταστούν.

1.3. Διεκδικητικές αγωγές.

Τα παραπάνω εφαρμόζονται όταν η κατάληψη του ρέματος γίνεται «αυτογνωμόνως», δηλαδή (προφανώς) αυθαίρετα και δίχως κανένα δικαίωμα. Σε αντίθετες περιπτώσεις, που δεν μπορεί να αποδειχθεί ή δύσκολα αποδεικνύεται η «αυτογνωμόνως» κατάληψη⁷, ασκείται αναγνωριστική ή διεκδικητική της κυριότητας αγωγή, που είναι θέμα κυρίως των δικηγόρων και δεν θα επεκταθούμε. Φυσικά η ενημέρωση των δικηγόρων για την κατάληψη, το μέγεθος κλπ γίνεται από τους υπαλλήλους του κυρίου του ρέματος.

2. Προστασία των ρεμάτων με βάση τον υδραυλικό & περιβαλλοντικό χαρακτήρα αυτών

2.1. Αντιμετώπιση αυτών που μπαζώνουν τα ρέματα (ποινικές, αστικές και διοικητικές κυρώσεις)

Όπως προαναφέρθηκε, τα ρέματα από τη φύση τους αποτελούν το κύριο στοιχείο του αποχετευτικού δικτύου όμβριων υδάτων. Είναι δηλαδή ανοικτοί αποχετευτικοί αγωγοί και

⁵ Βλ. πάλι συνημμένο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

⁶ Στην περίπτωση ανέγερσης αυθαίρετων κτισμάτων σε ρέματα έχει εφαρμογή και το άρθρ. 17, παράγρ. 8, του Ν 1337/83 (βλ συνημμένο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2) όπως συμπληρώθηκε με το άρθρ. 3, παράγρ. 14 του Ν 2242/94 (ΦΕΚ 162/Α/94) οπότε οι κυρώσεις είναι αυστηρότερες. Επίσης, από την πολεοδομική υπηρεσία μπορούν να εφαρμοστούν όλες οι περί αυθαίρετων κατασκευών διατάξεις.

⁷ Για παράδειγμα, στην περίπτωση που ιδιοκτήτης ακινήτου ομόρου ρέματος επεκτείνει λίγο εντός του ρέματος τα μη σαφώς καθορισμένα όρια της ιδιοκτησίας του.

συνεπώς κάθε αυθαίρετη επέμβαση (π.χ. ρίξιμο μπαζών) μπορεί να αντιμετωπιστεί σαν πράξη που προκαλεί άμεσα ή έμμεσα βλάβη στο σύστημα αποχέτευσης.

Κατά κανόνα, από τους τεχνικούς υπαλλήλους της αρμόδιας για τα ρέματα υπηρεσίας συντάσσεται Πρωτόκολλο Ζημιών⁸, και – αφού εγκριθεί από τον Νομάρχη (ΔΤΥ) – διαβιβάζεται αντίγραφο του στον εισαγγελέα για την άσκηση ποινικής δίωξης κατά αυτού που προξένησε τη βλάβη⁹ και άλλο αντίγραφο επιδίδεται νομότυπα στον προξενήσαντα τη βλάβη.

Προς ενημέρωση του πολίτη είναι σκόπιμο στο πρωτόκολλο να γίνεται μνεία του δικαιώματος ανακοπής του ενώπιον του αρμοδίου κατά περίπτωση δικαστηρίου εντός προθεσμίας 15 ημερών.

Σημειώνεται ότι στις περιστασιακές ρίψεις μπαζών υπάρχουν δυσκολίες για την ουσιαστική εφαρμογή των σχετικών διατάξεων, που προκύπτουν από την εξακρίβωση αυτών που έριξαν τα μπάζα στο ρέμα.

Για μεγάλες ρίψεις μπαζών που προκαλούν υποβάθμιση του περιβάλλοντος εκτός από τα παραπάνω μπορούν, με τη συνδρομή των αρμοδίων υπηρεσιών περιβάλλοντος, να επιβληθούν και οι ποινικές, αστικές και διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 28, 29 και 30 του Ν 1650/86 «για την προστασία του περιβάλλοντος» (Βλ συνημμένο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3).

2.2. Οριοθέτηση των ρεμάτων κατά το Ν 880/79

Τα ρέματα είναι οι φυσικοί αποδέκτες των όμβριων υδάτων και – είναι προφανές – καμία υπηρεσία που είναι αρμόδια γι' αυτά (πχ η ΕΥΔΑΠ, ο ΟΑΘ, οι ΔΕΥ. Α κλπ) δεν επιθυμεί το μπάζωμά τους ή την αντικατάστασή τους με κλειστούς αποχετευτικούς αγωγούς, που και υψηλότατο κόστος κατασκευής έχουν και προβλήματα λειτουργίας-συντήρησης συχνά παρουσιάζουν.

Είναι γνωστό όμως ότι, εκτός από τους ιδιώτες επίδοξους ρεματοφάγους, αρκετές φορές και κοινότητες και δήμοι και άλλοι δημόσιοι φορείς επιδιώκουν το μπάζωμα του ρέματος ή τη διευθέτησή τους αποβλέποντας στη δημιουργία δρόμου, πάρκου, παιδικής χαράς ή χώρου για την ανέγερση σχολείου, γηπέδου κ.ά. Στις επιδιώξεις αυτές οι υπηρεσίες για τα ρέματα ήταν σχεδόν ανήμπορες να αντιδράσουν, αφού δεν συμμετείχαν στην εκπόνηση του πολεοδομικού σχεδίου της πόλης. Έτσι, εκ των πραγμάτων, αναγκάζονταν να διευθετήσουν το ρέμα για να γίνει π.χ. ο προβλεπόμενος από τη ρυμοτομία δρόμος.

Από την άποψη αυτή, ένα ισχυρότατο εργαλείο για την αποτελεσματική προστασία των ρεμάτων είναι ο καθορισμός των οριογραμμών από το ΥΠΕΧΩΔΕ ή τη ΔΤΥ του νομού, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Ν 880/79 «περί μεταφοράς του συντελεστού δόμησης και άλλων πολεοδομικών διατάξεων», σε συνδυασμό με το άρθρ. 6 του

⁸ Κατά τις διατάξεις του άρθρ. 24, παράγρ. 2 ως 5, του από 25/28 Νοεμβρίου 1929 Π. Δ/τος «περί κωδικοποίησης των περί κατασκευής και συντήρησης οδών κειμένων διατάξεων».

⁹ Σύμφωνα με το άρθρ. 382 Π.Κ. σε συνδυασμό με το άρθρ. 381 Π.Κ., καθώς και σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγρ. 14 του Ν 2242/94 (ΦΕΚ 162/Α/94) σε συνδυασμό με το άρθρο 22 του Ν 1577/85 (ΦΕΚ 210/Α/95), μια και το μπάζωμα (επίχωση) είναι εργασία δόμησης.

Κτιριοδομικού Κανονισμού και σχετικές πρόσφατες αποφάσεις του ΣΤΕ με τις οποίες συμμορφώνεται το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Οι κατά το άρθρο 6 του Ν 880/79 οριογραμμές ρεμάτων είναι γραμμές πολεοδομικής-ρυμοτομικής υφής που καθορίζονται με κριτήρια υδραυλικά, περιβαλλοντικά και πολεοδομικά και είναι ανεξάρτητες από τα (ιδιοκτησιακά) όρια των ρεμάτων, δηλαδή από τα κοινά όρια των ρεμάτων με τα όμορα ακίνητα. Στη ζώνη μεταξύ των οριογραμμών απαγορεύεται απόλυτα η δόμηση και επιπλέον δεν επιτρέπεται η κατάργηση ή η αντικατάσταση του ρέματος με άλλον αγωγό¹⁰.

2.3.

Δόμηση κοντά σε ρέματα (Άρθρο 6 του Κτιριοδομικού Κανονισμού)

Η δόμηση κοντά σε ρέματα, σε εντός ή εκτός σχεδίου περιοχές, ρυθμίζεται με τις διατάξεις του άρθρ. 6 του Κτιριοδομικού Κανονισμού¹¹. Σύμφωνα μ' αυτές:

- Α. Στα ρέματα των οποίων έχουν καθοριστεί οι κατά το άρθρ. 6 του Ν 880/79 οριογραμμές (από το ΥΠΕΧΩΔΕ ή τη ΔΤΥ) η δόμηση απαγορεύεται απόλυτα μέσα στην έκταση (ζώνη) που περιλαμβάνεται από τις οριογραμμές. Η απαγόρευση είναι οριστική και ισχύει και μετά την τυχόν διευθέτηση του ρέματος¹². Επί πλέον, αν δεν έχουν κατασκευαστεί τα έργα διευθέτησης του ρέματος, τότε η απαγόρευση της δόμησης επεκτείνεται και σε πλάτος 10 μ. εκατέρωθεν των οριογραμμών.

Από τη διατύπωση των σχετικών διατάξεων του ΚΚ φαίνεται ότι ένα οριοθετημένο κατά το Ν 880/79 ρέμα θα ήταν δυνατόν να διευθετηθεί με την κατασκευή κλειστού

¹⁰ Σχετικά με τις οριογραμμές του Ν 880/79, αξίζει, πιστεύουμε, να σημειωθούν τα ακόλουθα:

Στο άρθρ. 6 του Ν 880/79 (βλ συνημμένο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4) δεν αναφέρεται ούτε το τι είναι οι οριογραμμές αυτές, ούτε με ποια κριτήρια καθορίζονται, αλλά ούτε και ο σκοπός για τον οποίον καθορίζονται. Όμως, με την πρώτη εφαρμογή του άρθρου αυτού, που έγινε στα ρέματα Πολύδροσου και Πεντέλης Αττικής με το από 14.12.79 Π. Δ/γμα (ΦΕΚ 7/Δ/80), σ' αυτό το ίδιο το ΠΔ συμπεριλήφθηκε διάταξη που απαγορεύει **οριστικά** τη δόμηση μεταξύ των οριογραμμών. Μετά το 1989, οπότε θεσπίστηκε ο ισχύων σήμερα Κτιριοδομικός Κανονισμός, κάθε καθορισμός οριογραμμών κατά το Ν 880/79 συνεπάγεται αυτόματα και την **οριστική και απόλυτη** απαγόρευση της δόμησης στην μεταξύ των οριογραμμών περιοχή. Σκοπός, επομένως, της οριοθέτησης των ρεμάτων είναι η οριστική και απόλυτη απαγόρευση της (νόμιμης) δόμησης. (βλ επίσης και την υπ' αριθμ. 13 υποσημείωση)

Επίσης στο ίδιο από 14.12.79 Π. Δ/γμα, που αποτελεί πρακτική εφαρμογή του άρθρ. 6 του Ν 880/79, υπάρχει πλήθος διατάξεων (βλ συνημμένο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5) από τις οποίες γίνεται καταφανέστατο ότι οι υπόψη οριογραμμές είναι πολεοδομικής-ρυμοτομικής υφής που **ρυμοτομούν** ιδιοκτησίες και κατά συνέπεια είναι ανεξάρτητες από τα (ιδιοκτησιακά) όρια των ρεμάτων μια και τα τέμνουν. (Σχετικές είναι και οι διευκρινήσεις που δόθηκαν με τα υπ' αριθμ. ΔΤΕ/α/9168/758/11.3.93 και ΔΤΕ/α/55838/863/19.3.93 έγγραφα του ΥΠΕΧΩΔΕ).

¹¹ βλ συνημμένο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6.

¹² Λόγω των σοβαρότατων επιπτώσεων στη δόμηση που επιφέρουν οι οριογραμμές στα ρυμοτομούμενα απ' αυτές ακίνητα έχουμε τη γνώμη ότι τα ΦΕΚ που εγκρίνουν τις καθοριζόμενες οριογραμμές, μαζί με τα αντίστοιχα σχεδιαγράμματα, πρέπει να τηρούνται και στο αρχείο της πολεοδομικής υπηρεσίας κατά τρόπον όμοιο με αυτό των ρυμοτομικών διαγραμμάτων, ώστε να ενημερώνονται οι μελετητές μηχανικοί και οι λοιποί ενδιαφερόμενοι ιδιώτες.

αποχετευτικού αγωγού. Σύμφωνα όμως με πρόσφατη, πάγια νομολογία του ΣΤΕ για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος δεν επιτρέπεται η αντικατάσταση οριοθετηθέντος ρέματος με αγωγό¹³.

B. Για τη δόμηση κοντά σε ρέματα που δεν έχουν καθοριστεί οι κατά το άρθρ. 6 του Ν 880/79 οριογραμμές εφαρμόζονται τα εξής:

1. Αν το �έμα έχει καταργηθεί ή αντικατασταθεί με άλλον αποδέκτη η δόμηση επιτρέπεται ύστερα από σχετική βεβαίωση της αρμόδιας για τα ρέματα υπηρεσίας¹⁴ στην οποία βεβαιώνεται κατά περίπτωση ή ότι το �έμα έχει καταργηθεί¹⁵ ή ότι έχει αντικατασταθεί με άλλον αγωγό, ο οποίος δεν θα υποστεί βλάβη από το κτίριο που πρόκειται να ανεγερθεί.
2. Αν το �έμα δεν έχει καταργηθεί ή αντικατασταθεί με άλλον αποδέκτη, τότε από την πολεοδομική υπηρεσία καθορίζεται προσωρινή οριογραμμή του ρέματος¹⁶, οπότε:

¹³ Πλχ, σύμφωνα με την 2163/94 απόφαση του ΣΤΕ (Βλ συνημμένο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7) «...ο χώρος που καταλαμβάνει ένα �έμα, μετά την ως άνω οριοθέτησή του, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως οικοδομήσιμος ή ως χώρος προορισμένος για την ανέγερση κοινωφελών κτιρίων, αλλά αποκλειστικά ως κοινόχρηστος χώρος, αποκλειόμενης κάθε εργασίας επιχώσεως ή καλύψεως του ρέματος. Η εκτέλεση των απολύτως αναγκαίων τεχνικών έργων για τη διευθέτηση της κοίτης και των πλανών του ρέματος δεν επιτρέπεται εκτός μόνον για τη διασφάλιση της ελεύθερης ροής των υδάτων.» (πρβλ και 1801/95 απόφαση του ΣΤΕ καθώς και 509/94 Πρακτικό Επεξεργασίας σχεδίου ρυμοτομικού διατάγματος ομοίως του ΣΤΕ)

Η νομολογία αυτή φαίνεται ότι έγινε αποδεκτή και από το ΥΠΕΧΩΔΕ το οποίο στο υπ' αριθμ. 45867/1208/γ/7-4-94 έγγραφό του δίδει οδηγίες ώστε κατά την πολεοδόμηση των περιοχών η ζώνη μεταξύ των οριογραμμών του Ν 880/79 να μη χαρακτηρίζεται ούτε καν σαν «ζώνη πρασίνου» αλλά σαν «ζώνη ρέματος» και να προβλέπονται ικανές ζώνες προστασίας εκατέρωθεν αυτών (κατ' ελάχιστον οι αποστάσεις που ορίζει ο ΚΚ, δηλαδή 10 μ.) Επειδή δημιουργούνται αρκετά προβλήματα αν οριοθετηθούν όλα τα ρέματα, ανεξάρτητα μεγέθους και περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, το ΥΠΕΧΩΔΕ προωθεί σχέδιο νόμου με τον οποίο τα ρέματα θα χαρακτηρίζονται σε «ιδιαιτέρου ενδιαφέροντος», «κύρια» και «δευτερεύοντα», από τα οποία τα τελευταία θα εξαιρούνται της κατά το Ν 880/79 οριοθέτησης και κατά συνέπεια θα μπορούν να καταργηθούν ή να αντικατασταθούν με άλλον αγωγό. (Σύμφωνα με το υπόψη σχέδιο νόμου δευτερεύοντα θα χαρακτηρίζονται τα ρέματα που δεν θα έχουν περιβαλλοντικό ενδιαφέρον, και σε πλημμύρα με περίοδο επαναφοράς 50 ετών η μέγιστη παροχή τους θα είναι μικρότερη των 5 μ³/sec και το εμβαδόν της υγρής διατομής τους μικρότερο των 3 μ².)

Αυτές οι αλλαγές που συντελούνται, δηλαδή η μετάβαση από την «υδραυλική» αντιμετώπιση προστασίας των ρεμάτων στην «περιβαλλοντική», κυρίως, αντιμετώπιση του ίδιου θέματος, είναι επακόλουθο της παγκόσμιας προσπάθειας για την προστασία του περιβάλλοντος και - για την Ελλάδα - έχουν ως αρχή και βάση το άρθρ. 24 του Συντάγματος του 1975, που αναφέρεται στην προστασία του περιβάλλοντος.

¹⁴ Δηλαδή της υπηρεσίας που εκτελεί τα έργα διευθέτησης του ρέματος (σχετ. είναι το έγγραφο 76952/4539/27-8-93 Δνσης Νομοθ. Έργου ΥΠΕΧΩΔΕ).

¹⁵ Να σημειωθεί ότι η αυθαίρετη, από ιδιώτη ή οποιοδήποτε αναρμόδιον τρίτον, επέμβαση σε �έμα, όπως λχ το μπάζωμα της κοίτης ολικά ή μερικά, δεν αποτελεί κατάργηση του ρέματος αλλά συνιστά φθορά του ρέματος.

¹⁶ α) Εφόσον, για οποιοδήποτε λόγο, δεν έχει καθοριστεί η κατά το Ν 880/79 οριογραμμή, η πολεοδομική υπηρεσία έχει υποχρέωση να προβεί στον προσωρινό καθορισμό της οριογραμμής του ρέματος όταν ζητείται οικοδομική άδεια σε ακίνητο που βρίσκεται κοντά στο �έμα (έγγραφο 76952/4539/27-8-93 Δνσης Νομοθ. Έργου ΥΠΕΧΩΔΕ). β) Κατά τη γνώμη μας, ο καθορισμός της προσωρινής οριογραμμής να γίνεται με κριτήρια υδραυλικά, πολεοδομικά και

- 2.1. Η δόμηση επιτρέπεται σε απόσταση μεγαλύτερη των 20 μέτρων από την οριογραμμή, σύμφωνα με τους όρους δόμησης της περιοχής, χωρίς άλλους πρόσθετους περιορισμούς.
- 2.2. Σε απόσταση μικρότερη των 20 μ. (και μέχρι σε επαφή με την οριογραμμή), σύμφωνα με τους όρους δόμησης της περιοχής¹⁷ και μόνον εφόσον προηγουμένως έχουν εκτελεστεί τα τεχνικά έργα που τυχόν απαιτούνται κάθε φορά για την ελεύθερη ροή των νερών και την ασφάλεια του κτιρίου που πρόκειται να ανεγερθεί.
- Τα παραπάνω απαιτούμενα τεχνικά έργα, που πρέπει να εκτελεστούν σε όλο το πρόσωπο του οικοπέδου προς το ρέμα, καθορίζονται και εγκρίνονται από την υπηρεσία που είναι αρμόδια για την εκτέλεση των έργων διευθέτησης του ρέματος¹⁸.

Τέλος, εάν στο διαπιστωθεί ότι κατά την έκδοση της οικοδομικής άδειας για ακίνητο που βρίσκεται κοντά στο ρέμα δεν εφαρμόστηκαν οι διατάξεις του άρθρ. 6 του ΚΚ, ή ότι δεν εφαρμόστηκαν σωστά, μπορούν να διακοπούν οι οικοδομικές εργασίες ή να γίνει ανάκληση της οικοδομικής άδειας και - εφόσον υπάρχουν λόγοι - να επιβληθούν οι ποινικές και διοικητικές κυρώσεις κατά το άρθρ. 17 του Ν 1337/83, όπως συμπληρώθηκε. Ιδιαίτερα πρέπει να προσέχουν οι μελετητές ώστε τα τοπογραφικά διαγράμματα που υποβάλλουν για την έκδοση οικοδομικής άδειας να απεικονίζουν τα ρέματα, ακόμη και αν είναι καταργημένα, για να μην παραπλανάται η πολεοδομική υπηρεσία (σχετ. είναι το άρθρ. 17, παράγρ 8 (εδάφ. δ) και παράγρ. 9, του Ν 1337/83, όπως ισχύει)

Θεσσαλονίκη, 8-1-1997

Συνημμένα:

1. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 (ΑΝ 263/68 περί τροπ. νομοθ. «Προστασίας Δημοσίων Κτημάτων»)
2. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 (άρθρ. 17 του Ν 1337/83)
3. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3 (άρθρ. 28, 29, 30 του Ν 1650/86 «περί προστασίας περιβάλλοντος»)
4. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4 (άρθρ. 6 του Ν 880/79 περί καθορισμού οριογραμμών ρεμάτων)
5. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5 (το από 14.12.79 Π Δ/γμα οριοθέτησης ρέματος Πολύδροσου)
6. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6 (άρθρ. 6 του Κτιριοδομικού Κανονισμού)
7. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 7 (αποφάσεις 2163/94, 1801/95 και ΠΕ 509/94 του ΣΤΕ)
8. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8 (έγγραφο 76952/4539/27-8-93 Δνσης Νομοθ. Έργου ΥΠΕΧΩΔΕ)

περιβαλλοντικά (όπως των οριστικών οριογραμμών) και να ζητούνται οι γνώμες της ΔΤΥ και της αρμόδιας για τα ρέματα υπηρεσίας.

¹⁷ Πχ, για τις εκτός σχεδίου περιοχές ισχύουν οι ελάχιστες αποστάσεις του από 24-5-85 Π. Δ/τος «περί όρων και περιορισμών δόμησης των εκτός των ρυμοτομικών σχεδίων γηπέδων».

¹⁸ Βλ. έγγραφο 76952/4539/27-8-93 Δνσης Νομοθ. Έργου ΥΠΕΧΩΔΕ (συνημμένο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 8)

Πληροφορία της Τράπεζας Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ

1. Ν 263/1968 +Τροπ.νομοθεσίας περί ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΤΗΜΑΤΩΝ

1. Α 1 Έννοια διατάξεων 1539/38-Τροπ. διατάξεων

Άρθρον 1.

1. Η αληθής έννοια των διατάξεων των άρθρων 22 και 23 του Α.Ν. 1539/1938, ως νυν ισχύουσιν, είναι ότι αυτές εφαρμόζονται και επί κτημάτων ανηκόντων εις την δημοσίαν περιουσίαν του Κράτους (κοινοκρήστον χώρων αιγιαλού, παραλίας, οδών κλπ.).

2. Η παράγραφος 1 του άρθρου 23 του Α.Ν. 1539/1938 αντικαθίστανται ως ακολούθως:

"1. Ο αυτογνωμόως επιλαμβανόμενος οιοδήποτε δημοσίου κτήματος, ευρισκομένου αναμφισβητήτως υπό την κατοχήν του Δημοσίου, τιμωρείται, διωκόμενος αυτεπαγγέλτως, διά φυλακίσεως τουλάχιστον εξ (6) μηνών, ης δεν συγχωρείται η μετατροπή, και διά χρηματικής ποινής, τουλάχιστον, κατόν χιλιάδων (100.000) δραχμών.

3. Το πρώτον εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 24 του Α.Ν. 2344/1940 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

"2. Ο άνευ αδείας ή καθ' υπέρβασιν ταύτης ή και ο δυνάμει αδείας, κατά παράβασιν των διατάξεων του παρόντος Νόμου εκδιδομένης, επιφέρων επί του αιγιαλού ή της παραλίας, ή λοιπών χώρων οιαδήποτε μεταβολήν διά κατασκευής ή τροποποιήσεως ή καταστροφής των έργων ή του εδάφους δια λήψεως χώματος, λίθων ή άμμου ή άλλως πως, αδιάφορον αν εκ τούτου επήλθεν ή μη ζημία εις την παραλίαν, αιγιαλόν ή λοιπούς χώρους, τιμωρείται, διωκόμενος και αυτεπαγγέλτως, διά φυλακίσεως τουλάχιστον εξ (6) μηνών, ης δεν συγχωρείται και η μετατροπή και διά χρηματικής ποινής τουλάχιστον εκατόν χιλιάδων (100.000) δραχμών.

Πληροφορία της Τράπεζας Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ

1. Ν 263/1968 +Τροπ.νομοθεσίας περί ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΤΗΜΑΤΩΝ

2. Α 2 Πρωτόκολλο αποβολής Εφόρου.Ανακοπή.Μη αναστολή κλπ.

Άρθρον 2.

1. Κατά του αυτογνωμόως επιλαμβανομένου οιοδήποτε δημοσίου κτήματος συντάσσεται παρά του αρμοδίου Οικονομικού Εφόρου Πρωτόκολλον διοικητικής αποβολής, κοινοποιούμενον πρός τον καθ' ου απευθύνεται.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Το άρθρο 15 του Ν.719/1977 (ΦΕΚ Α 301) ορίζει ότι
"Η αληθής έννοια της διατάξεως της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του Α.Ν. 263/1968 είναι, ότι αυτή εφαρμόζεται ανεξαρτήτως του χρόνου ενάρξεως της κατοχής του κτήματος."

2. Το πρωτόκολλον διοικητικής αποβολής θεωρείται ότι απεδέχθη ο καθ' ου απευθύνεται, ομολογών την επί του επιληφθέντος κτήματος κυριότητα του Δημοσίου, εάν δε άσκήση εμπροθέσμως ανακοπήν.

3. Κατά του πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής επιτρέπεται άσκησις

ανακοπής ενώπιον του αρμοδίου Ειρηνοδίκου, εντός ανατρεπτικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από της κοινοποιήσεως, μη παρατεινομένης.

Η άσκησης ανακοπής δεν αναστέλλει την εκτέλεσιν του ως άνω Πρωτοκόλλου, αιτήσκει όμως του ανακόπτοντος, δύναται ο Πρόεδρος Πρωτοδικών, διά πράξεως αυτού, να διατάξη την αναστολήν της εκτελέσεως μέχρις εκδόσεως της επί της ανακοπής αποφάσεως.

"Διά την προδικασίαν και την εκδίκασιν της ανακοπής τυγχάνουσιν αναλόγου εφαρμογής αι διατάξεις του Νόμου ΓΨ#Ζ/1911 περί προσωρινών μέτρων εις δίκας περί διακατοχής".

***Η εντός " " διατάξεις της τρίτης περιόδου, αντικατεστάθη ως άνω διά του άρθρου μόνου παρ.3 του ΑΝ 317/1968 (Α 54).

Αντίγραφον της ανακοπής μετά κλήσεως προς συζήτησιν κοινοποιείται εις τον αρμόδιον Οικονομικόν Έφορον επί ποινή ακυρότητος της ασκηθείσης ανακοπής.

Κατάθεσις παραβόλου ή εγγραφή της ασκουμένης ανακοπής εις το βιβλίον διεκδικήσεων δεν απαιτείται.

Το βάρος της αποδείξεως υπέχει ο ανακόπτων, μετά των προσαγομένων δε αποδεικτικών μέσων συνεκτιμώνται και τα υπό του αρμοδίου Οικονομικού Εφόρου διατιθέμενα στοιχεία.

Κατά της αποφάσεως του Ειρηνοδίκου επιτρέπεται έφεσις ενώπιον του Προέδρου Πρωτοδικών δικάζοντος κατά την ειδικήν διαδικασίαν της Πολιτικής Δικονομίας (634 Π.Δ.) μη επιτρεπομένης της παραπομπής εις το Δικαστήριον.

Η έφεσις ασκείται, κατά τας κοινάς διατάξεις, εντός ανατρεπτικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών, εφαρμοζομένων αναλόγως και των διατάξεων των εδαφίων β' και δ' της παρούσης παραγράφου.

Κατά της αποφάσεως του Προέδρου Πρωτοδικών ουδέν ένδικον μέσον χωρεί.

Αι προθεσμίας του παρόντος άρθρου δεν παρεκτείνονται λόγω αποστάσεως.

Επί κλήσεως προς το Δημόσιον τηρούνται αι ειδικαί προς εμφάνισιν τούτου τασσόμεναι προθεσμίας.

Η κατά την διαδικασίαν του παρόντος άρθρου εκδιδομένη απόφασις δεν παρακωλύει την επιδίωξιν των εκατέρωθεν δικαιωμάτων κατά την τακτικήν διαδικασίαν, των ισχυουσών διατάξεων μηδόλως θιγομένων υπό των διατάξεων του άρθρου τούτου.

4. Πρωτόκολλον διοικητικής αποβολής συντάσσεται παρά του Οικονομικού Εφόρου και κατά παντός αυτογνωμόνως επιλαμβανομένου οιοσδήποτε κτήματος ανήκοντος εις την δημοσίαν περιουσίαν του Κράτους (κοινοχρήστων χώρων αιγιαλού παραλίας, οδών κλπ.).

"5. Τα πρωτόκολλα διοικητικής αποβολής εκτελούνται και από δικαστικό επιμελητή μετά από έγγραφη εντολή του Οικονομικού Εφόρου".

***Η παρ. 5 προστέθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 33 του Ν. 1473/1984 (Α 127).

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Με την περ. γ' του άρθρου 1 της υπ'αριθμ. 2132603/1222/24-28.11.1994 απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Δημ.Τάξης (ΦΕΚ Β'883), διατηρήθηκε και μετά την ισχύ του άρθρου 34 παρ. 2 του Ν. 2168/1993, η ισχύς του άρθρου 2 του Α.Ν. 263/1968, σε συνδυασμό με την γνωμοδότηση αριθ. 1352/1969 του Ν.Σ.Κ., ως προς τις υποχρεώσεις της Αστυνομικής Αρχής, κατά την εκτέλεση πρωτοκόλλων διοικητικής αποβολής αυθαιρέτων κατόχων δημοσίων κτημάτων, εξαιρουμένης της υποχρέωσης αυτής για τη φύλαξη των κινητών πραγμάτων, που απομακρύνονται από τα παραπάνω δημόσια κτήματα.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Σύμφωνα με την παρ.12 άρθρ.1 Ν.2307/1995 (Α 113), " Το πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής, που προβλέπεται, από τις διατάξεις του άρθρου 2 του α.ν 263/1968 (ΦΕΚ 12 Α'), προκειμένου περί δημοτικών και κοινοτικών κτημάτων, συντάσσεται από το δήμαρχο ή πρόεδρο της κοινότητας ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου".

Πληροφορία της Τράπεζας Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ

Ν. Ν. 1337/1983 ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΣΧΕΔΙΩΝ - ΟΙΚΙΣΤΙΚΑ - ΖΩΝΕΣ κλπ. (βλ. παρ.)
 17. Α 17 Νέα αυθαίρετα

Άρθρο 17
 Νέα αυθαίρετα

1. Τα αυθαίρετα κτίσματα ή κατασκευές εν γένει που ανεγείρονται μετά την 31.12.1983 εντός ή εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων ή οικισμών που υπάρχουν πριν από το έτος 1923 καθώς και όσα δεν εξαιρούνται σύμφωνα με το άρθρο 15 του νόμου αυτού κατεδαφίζονται υποχρεωτικά από τους κυρίους ή συγκυρίους τους, έστω και αν έχει αποπερατωθεί η κατασκευή ή αν το κτίσμα κατοικείται ή χρησιμοποιείται με οποιοδήποτε τρόπο.

2. Εκτός από την κατεδάφιση επιβάλλεται:

- α) πρόστιμο ανέγερσης αυθαιρέτου.
- β) πρόστιμο διατήρησης αυθαιρέτου.

"Τα πρόστιμα της παραγράφου αυτής, καθώς και οι λοιπές συνέπειες των επόμενων παραγράφων, δεν εφαρμόζονται σε κτίσματα ή κατασκευές, οι οποίες ανεγείρονται με οικοδομικές άδειες, που εκδίδονται, σύμφωνα με διατάξεις, οι οποίες κρίνονται αντισυνταγματικές με δικαστικές αποφάσεις και για το λόγο αυτόν ακυρώνονται".

***Το εντός " " τελευταίο εδάφιο της παρ. 2, που προστέθηκε με το άρθρο 1 παρ. 2 του Ν. 1772/88 (ΦΕΚ Α 91) αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 5 παρ. 7 εδ. α' του Ν. 2052/1992 (Α 94).

*** ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά την παρ. 6 άρθρου 23 Ν. 2300/1995 (Α 69):

"δ.α. Τα πρόστιμα της παραγράφου 2 του άρθρου 17 του ν. 1337/1983 μειώνονται κατά 30% στις παρακάτω περιπτώσεις:

αα. Για αυθαίρετα που η κοινοποίηση της έκθεσης αυθαιρέτου γίνεται μετά τη δημοσίευση του νόμου αυτού, εφόσον ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει μέσα στην προθεσμία υποβολής της ένστασης, κατά το άρθρο 2 του από 5-12.7.1983 π.δ/τος (ΦΕΚ 291 Δ'), αντί ένστασης αίτηση με υπολογισμό του ύψους των προστίμων ανέγερσης και διατήρησης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και δήλωση ότι αποδέχεται ανεπιφύλακτα την έκθεση και τις τυχόν διορθώσεις που θα επιφέρει η υπηρεσία στον υπολογισμό του ύψους των προστίμων.

αβ. Για αυθαίρετα που η κοινοποίηση της έκθεσης αυθαιρέτου έγινε πριν από τη δημοσίευση του νόμου αυτού και δεν έχουν ακόμα βεβαιωθεί τα πρόστιμα στην αρμόδια Δ.Ο.Υ., εφόσον η αίτηση και η δήλωση της υποπερίπτωσης αα' υποβληθούν μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

β. Οι διατάξεις της προηγούμενης περίπτωσης α' εφαρμόζονται ανάλογα και σε αυθαίρετα για τα οποία έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 18 του ν. 1337/1983.

3. Το κατά την περίπτωση (α) της προηγούμενης παραγράφου πρόστιμο επιβάλλεται εφάπαξ.

"Το πρόστιμο αυτό, για μεν το πρώτο έτος κατά το οποίο λαμβάνει γνώση η αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία για την ύπαρξη αυθαιρέτου, καθώς και για τα τυχόν προηγούμενα έτη ύπαρξής του, υπολογίζεται και βεβαιώνεται με βάση την αξία του αυθαιρέτου, όπως αυτή προσδιορίζεται με τα προεδρικά διατάγματα της παρ. 8 του άρθρου 18 του νόμου αυτού, ενώ για καθένα από τα επόμενα έτη επαναβεβαιώνεται, αφού

αναπροσδιορίζεται με προσαύξηση του προστίμου του εκάστοτε προηγούμενου έτους κατά 20%. Το ποσοστό της προσαύξησης αυτής μπορεί να μεταβάλλεται ανά διετία με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Δεν μπορεί όμως σε καμία περίπτωση να ορισθεί μικρότερο του 10%".

***Το εντός " " ανωτέρω εδάφιο αντικαταστάθηκε και συμπληρώθηκε ως άνω με το άρθρο 5 παρ. 7 εδ. β' του Ν. 2052/1992 (Α 94).

4. Υπόχρεοι για την καταβολή των προστίμων είναι οι κύριοι ή συγκυριοί του αυθαιρέτου που ευθύνονται ο καθένας για την καταβολή ολόκληρου του προστίμου. Σε περίπτωση εκτέλεσης εργασιών με το σύστημα της οικοδομής "επί αντιπαροχή" τα πρόστιμα επιβάλλονται σε βάρος των "επί αντιπαροχή" κατασκευαστών που ευθύνεται ο καθένας για την καταβολή ολόκληρου του προστίμου.

"Σε περίπτωση εκτέλεσης εργασιών από νομέα, κάτοχο, ή επικαρπωτή τα πρόστιμα επιβάλλονται σε όλους και ο καθένας είναι υπεύθυνος για την καταβολή ολόκληρου του προστίμου".

***Το ως άνω εντός " " εδάφιο προστέθηκε στην παρούσα παράγραφο δια του άρθρου 8 παρ. 10 του Ν. 1512/1985 (Α 4).

5. Η αρμόδια πολεοδομική αρχή μπορεί και αυτεπάγγελα να προβαίνει στην κατεδάφιση του αυθαιρέτου. Στην περίπτωση αυτή τα έξοδα κατεδάφισης που μπορεί να προσδιορίζονται και κατ' αποκοπή, με απόφαση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, καταλογίζονται σε βάρος των κατά την προηγούμενη παράγραφο υποχρέων.

6. Με τα Π. Διατάγματα της παραγρ. 8 του άρθρου 18 του παρόντος νόμου ορίζονται ο τρόπος και η διαδικασία εκτίμησης της αξίας του αυθαιρέτου, το ύψος του προστίμου, ο τρόπος βεβαίωσής τους για κάθε χρόνο που μπορεί να γίνεται σε δόσεις και μηχανογραφικά, η είσπραξή τους, η απόδοσή τους στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ., τα θέματα αναπροσαρμογής της αξίας και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

7. Με Π.Δ/γμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία διαπίστωσης και ο χαρακτηρισμός του αυθαιρέτου, ο τρόπος κατεδάφισης, η διαδικασία εκκένωσης του αυθαιρέτου, η τύχη των υλικών, των παραρτημάτων, των κινητών πραγμάτων που υπάρχουν μέσα στο αυθαίρετο, για τα οποία δεν δημιουργείται καμία ευθύνη του Δημοσίου, των οργάνων ή των σπασδήποτε προστηθέντων προσώπων, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

"8. Οι ιδιοκτήτες ή εντολείς κατασκευής αυθαιρέτων, οι μηχανικοί που συντάσσουν τη μελέτη ή έχουν την επίβλεψη του έργου και οι εργολάβοι κατασκευής του τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι (6) μηνών ή με χρηματική ποινή από πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) δραχμές μέχρι πέντε εκατομμύρια (5.000.000) δραχμές, ανάλογα με την αξία του αυθαίρετου έργου και το βαθμό υποβάθμισης του φυσικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος. Αν η πιο πάνω πράξη έχει γίνει από αμέλεια, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης μέχρι ένα (1) χρόνο ή με χρηματική ποινή από διακόσιες χιλιάδες (200.000) δραχμές μέχρι δύο εκατομμύρια (2.000.000) δραχμές"

***Τα εντός " " δύο πρώτα εδάφια αντικαταστάθηκαν ως άνω με την παρ.13 του άρθρου 3 του Ν.2242/1994 (Α 162)

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Η παρ.16 του άρθρου 3 του Ν.2242/1994 (Α 162) ορίζει ότι: "Αστυνομικό όργανο ή αρμόδιος υπάλληλος των πολεοδομικών υπηρεσιών

και δασικών υπηρεσιών, εφόσον από δόλο παραβαίνει τα καθήκοντά του σχετικά με την εφαρμογή της νομοθεσίας για τα αυθαίρετα ή της αντίστοιχης δασικής νομοθεσίας, στην περιοχή ευθύνης του, τιμωρείται με τις ποινές του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 8 του άρθρου 17 του ν. 1337/1983.

Οι ανωτέρω, ανεξάρτητα από την ποινική τους δίωξη, παραπέμπονται υποχρεωτικώς στα αρμόδια κατά περίπτωση ανακριτικά ή πειθαρχικά συμβούλια με το ερώτημα της απόλυσης."

Σε περιπτώσεις απλών υπερβάσεων άδειας κατασκευής μπορεί να επιβληθεί ποινή μειωμένη.

" Σε περίπτωση εκτέλεσης εργασιών δόμησης (άρθρο 22 του ν. 1577/1985 (ΦΕΚ 210 Α'), χωρίς οικοδομική άδεια ή κατά παράβαση αυτής, στα ρέματα, στους βιότοπους, στα παραλιακά δημόσια κτήματα και στους αρχαιολογικούς χώρους, εκτός από την κατά τις προηγούμενες παραγράφους επιβολή των προστίμων και της κατεδάφισης των αυθαιρέτων, τα πρόσωπα του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) χρόνου και με χρηματική ποινή από δύο εκατομμύρια (2.000.000) δραχμές μέχρι πέντε εκατομμύρια (5.000.000) δραχμές. Μετατροπή της ποινής της φυλάκισης σε χρηματική, καθώς και η αναστολή της εκτέλεσης της δεν επιτρέπεται. Η άσκηση έφεσης δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης".

***Το εντός " " εδάφιο προστέθηκε στο τέλος του τρίτου εδαφίου με την παρ.14 του άρθρου 3 του Ν.2242/1994 (Α 162)

Ειδικότερα η πιο πάνω ευθύνη επιμερίζεται , με τις ακόλουθες διακρίσεις:

α) Στον κύριο, στο νομέα ή επικαρπωτή του ακινήτου. Σε περίπτωση ανέγερσης κτιρίου με το σύστημα της αντιπαροχής υπεύθυνο πρόσωπο για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού είναι ο κατασκευαστής.

β) Στο γενικό εργολάβο του έργου ή στους ειδικούς εργολάβους που εκτελούν τις διάφορες εργασίες, εφόσον δεν εφαρμόζουν τις σχετικές μελέτες που έχουν εγκριθεί ή δεν ακολουθούν τις γραπτές οδηγίες του επιβλέποντα τεχνικού ή εκτελούν εργασίες χωρίς να υπάρχουν άδειες ή εγκεκριμένες μελέτες.

γ) Στον τεχνικό ή στους τεχνικούς που αναλαμβάνουν τη μελέτη του έργου, ή των εγκαταστάσεων εφόσον περιέχονται σ' αυτή στοιχεία ή σχέδια απεικόνισης της υπάρχουσας κατάστασης που παραπλανούν την αρμόδια για τη χορήγηση αδειών πολεοδομική υπηρεσία.

δ) Στον τεχνικό ή στους τεχνικούς που αναλαμβάνουν την επίβλεψη του έργου, ή των εγκαταστάσεων εφόσον δεν εφαρμόζουν τις σχετικές μελέτες που έχουν εγκριθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες ή εφόσον αναλαμβάνουν την επίβλεψή τους χωρίς να υπάρχουν οι απαραίτητες άδειες και οι εγκεκριμένες μελέτες. Η ευθύνη του επιβλέποντα υπάρχει για όλο το χρονικό διάστημα της ανέγερσης του κτιρίου μέχρι την αποπεράτωσή του ή μέχρι τον τελικό έλεγχο από την αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία ή μέχρι τη λήξη του χρόνου που ισχύει η άδεια, εφόσον δεν υποβάλλει στην αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία σχετική δήλωση διακοπής της επίβλεψης".

***Οι ως άνω εντός " " παράγραφοι προστέθηκαν στο τέλος της παραγράφου 8, δια του άρθρου 8 παρ. 11 του Ν. 1512/1985 (Α 4).

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά την παρ. 2 του άρθρ. 6 του Ν. 1609/1986 (ΦΕΚ Α 86):

" Όσες υποθέσεις παραβάσεων του άρθρου 17 παρ. 8 του ν. 1337/1983 και του άρθρου 2 του ν. 1436/1984 έχουν προσδιοριστεί για εκδίκαση στο τριμελές πλημμελειοδικείο μέχρι τις 31 Οκτωβρίου 1986 θα εκδικαστούν από αυτό."

9. Στους μηχανικούς και εργολάβους του πρώτου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου ανεξάρτητα από την ποινική τους δίωξη, επιβάλλεται προσωρινή ή οριστική αφαίρεση της άδειας άσκησης του επαγγέλματός τους από την αρμόδια διοικητική αρχή.

10. Πριν από την κατεδάφιση των κατεδαφιστέων αυθαιρέτων του άρθρου αυτού δεν επιτρέπεται: α) η μεταβίβασή τους ή η σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων σ'αυτά ή στο οικοπέδο, πάνω στο οποίο κατασκευάστηκαν. Κάθε μεταβίβαση που γίνεται κατά παράβαση των ανωτέρω θεωρείται αυτοδίκαια και εξαρχής άκυρη, β) η σύνδεσή τους με τα δίκτυα παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, ύδρευσης, αποχέτευσης και τηλεπικοινωνιών.

11. Ειδικά για την περίπτωση αυθαιρέτων που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 15 του νόμου αυτού, αλλά έχουν ανεγερθεί μετά την 10η Δεκεμβρίου 1981, επιβάλλεται και το πρόστιμο της παραγράφου 2 περίπτ. β του άρθρου αυτού επιπλέον από την ειδική εισφορά, αυθαιρέτων του άρθρου 18. Το πρόστιμο στην περίπτωση αυτή υπολογίζεται μέχρι την κρίση για το συγκεκριμένο αυθαίρετο, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 16 για τα εντασσόμενα σε πολεοδομικά σχέδια ή μέχρι την οριστική κρίση τους κατά το άρθρο 15, παράγγ. 1 για τα λοιπά. Το πρόστιμο αυτό είναι ανεξάρτητο από την ειδική εισφορά αυθαιρέτων και τις καταβολές που γίνονται κατά την υποβολή των δηλώσεων.

12. Σε κάθε δικαιοπραξία, που συντάσσεται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου και έχει ως αντικείμενο μεταβίβαση κτίσματος, αναφέρεται στο πωλητήριο συμβόλαιο ο αριθμός της άδειας οικοδόμησης του κτίσματος αυτού και επισυνάπτεται κυρωμένο αντίγραφο της, εφόσον το κτίσμα οικοδομήθηκε μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Αν το μεταβιβαζόμενο κτίσμα έχει ανεγερθεί πριν από την έναρξη ισχύος του νόμου, επισυνάπτεται υπεύθυνη δήλωση των δικαιοπρακτούντων που συντάσσεται κατά το Ν.Δ. 105/1969 "περί ατομικής ευθύνης του δηλούντος ή βεβαιούντος" ότι το μεταβιβαζόμενο έχει ανεγερθεί πριν από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

Εάν οι δικαιοπρακτούντες δηλώνουν ή βεβαιώνουν εν γνώσει τους ψευδή γεγονότα ως προς τα ανωτέρω, τιμωρούνται με την ποινή του άρθρου 2 του Ν.Δ. 105/1969. "Οι συμβολαιογράφοι που συντάσσουν συμβόλαια, κατά παράβαση διατάξεων της παραγράφου αυτής, οι δικαιοπρακτούντες, οι μεσίτες που μεσολαβούν, οι υποθηκοφύλακες που μεταγράφουν, οι δικηγόροι που παρίστανται σε τέτοια συμβόλαια, τιμωρούνται με τις ποινές του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 8 του παρόντος άρθρου ή με τις ποινές του δευτέρου εδαφίου, εάν η πράξη τελέσθηκε από αμέλεια. Σε κάθε συμβόλαιο μεταβίβασης ακινήτου με κτίσματα ή άλλες εγκαταστάσεις επισυνάπτεται υπεύθυνη δήλωση των δικαιοπρακτούντων σύμφωνα με το ν.1599/1986, ότι το μεταβιβαζόμενο ακίνητο δεν βρίσκεται σε ρέμα, σε αιγιαλό, σε ζώνη παραλίας, σε βιότοπο, σε δημόσιο κτήμα και σε αρχαιολογικό χώρο. Εάν από τη δήλωση προκύπτει ότι το μεταβιβαζόμενο ακίνητο βρίσκεται στις ανωτέρω περιοχές, απαγορεύεται η σύνταξη του σχετικού συμβολαίου. Οι συμβολαιογράφοι, που συντάσσουν συμβόλαια κατά παράβαση της διάταξης αυτής, οι δικαιοπρακτούντες, οι μεσίτες που μεσολαβούν, οι δικηγόροι που παρίστανται σε τέτοια συμβόλαια και οι υποθηκοφύλακες που μεταγράφουν αυτά τιμωρούνται με τις ποινές που αναφέρονται στην παράγραφο 8, όπως συμπληρώθηκε".

***Το εντός " " τέταρτο εδάφιο προστέθηκε με την παρ.15 του άρθρου 3 του Ν.2242/1994 (Α 162)

"Με π.δ/γμα , που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος , καθορίζονται ο τρόπος και η διαδικασία έκδοσης των οικοδομικών αδειών και ελέγχου των ανεγειρόμενων οικοδομών, οι υποχρεώσεις του επιβλέποντος και του μελετητή καθώς και όσων συμπράττουν στην εκτέλεση του έργου.

Με απόφαση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως , καθορίζονται οι προδιαγραφές για τη σύνταξη των μελετών, τα απαραίτητα σχέδια κλπ. για την έκδοση οικοδομικών αδειών".

***Τα ως άνω εντός " " νέα εδάφια αντικατέστησαν το προηγούμενο τελευταίο εδάφιο της παρούσης παραγράφου, δια του άρθρου 8 παρ. 12 του Ν. 1512/1985 (Α 4).

"13. Κάθε φορά που κατά την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών διαπιστώνεται ότι δεν έχει τοποθετηθεί στο εργοτάξιο η πινακίδα, που προβλέπεται από την παρ. 1 του άρθρου 7 του από 3.9.1983 π.δ/τος (ΦΕΚ 394 Δ'), επιβάλλεται πρόστιμο στον ιδιοκτήτη 20.000 δρχ. που εισπράττεται και αποδίδεται στο Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων (Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ.) ή στο δήμο εφόσον ασκεί αρμοδιότητες πολεοδομικών εφαρμογών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 61 του ν. 947/1979 (ΦΕΚ 169 Α'). Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων δύναται να αναπροσαρμόζεται το πρόστιμο των 20.000 δρχ. Με ανάλογη απόφαση καθορίζεται επίσης η διαδικασία και ο τρόπος επιβολής είσπραξης και απόδοσης του προστίμου και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια".

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:Η εντός " " παρ. 13 προστέθηκε ως άνω με το άρθρο 5 παρ.7 εδ.γ' του Ν. 2052/1992 (Α 94). Σύμφωνα δε με το εδάφ.δ' της ίδιας παραγράφου, "Η περ.α' της ίδιας παρ. εφαρμόζεται και για τις πολυκατοικίες που έχουν ανεγερθεί με άδειες του Αυτόνομου Οικοδομ. Οργανισμού Αξιοματικών(Α.Ο.Ο.Α.)σε έκτασή του στην περιοχή Παπάγου - Χολαργού η οποία εντάχθηκε στο εγκεκριμένο σχέδιο με το από 29.5.1979 πδ/γμα (ΦΕΚ 321 Δ) και εν συνεχεία ακυρώθηκε με την υπ' αριθμ. 3754/1981 απόφ. του ΣτΕ".

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:Κατά το άρθρο 12 παρ. 6 του Ν. 1647/1986 (Α 141):

"Σε όσους δήμους ή κοινότητες έχουν μεταβιβαστεί ή πρόκειται να μεταβιβαστούν αρμοδιότητες πολεοδομικών εφαρμογών σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 61 του ν. 947/1979, όπως αυτές τροποποιήθηκαν ή συμπληρώθηκαν με το ν. 1337/1983, τα εισπραττόμενα έσοδα από επιβολή προστίμων, κατά τις διατάξεις των άρθρων 17 και 18 παρ. 7 του ν. 1337/1983, του άρθρου 9 παρ. 8 του ν. 1512/1985 και του άρθρου 22 του ν. 1577/1985 αποδίδονται απευθείας σ' αυτούς".

Πληροφορία της Τράπεζας Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ

1. Ν 1650/1986 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

28. Α 28 Ποινικές κυρώσεις κατά παραβατών περιβαλλοντικών διατάξεων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2'
ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗΆρθρο 28
Ποινικές κυρώσεις

1. Με φυλάκιση τριών μηνών έως δύο έτη και χρηματική ποινή τιμωρείται όποιος:

α) προκαλεί ρύπανση ή υποβαθμίζει το περιβάλλον με πράξη ή παράλειψη που αντιβαίνει στις διατάξεις του νόμου αυτού ή των κατ' εξουσιοδότηση του εκδιδόμενων διαταγμάτων και υπουργικών ή νομαρχιακών αποφάσεων ή

β) ασκεί δραστηριότητα ή επιχείρηση χωρίς την απαιτούμενη, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού ή των κατ' εξουσιοδότηση του εκδιδόμενων διαταγμάτων και υπουργικών ή νομαρχιακών αποφάσεων, άδεια ή έγκριση, ή υπερβαίνει τα όρια της άδειας ή έγκρισης που του έχει χορηγηθεί και υποβαθμίζει το περιβάλλον.

2. Σε περίπτωση τέλεσης των εγκλημάτων της παρ. 1 από αμέλεια επιβάλλεται φυλάκιση μέχρι ένα έτος.

3. Ειδικότερα όσον αφορά στα εγκλήματα της παραγράφου 1, αν από το είδος ή την ποσότητα των ρύπων ή από την έκταση και τη σημασία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος δημιουργήθηκε κίνδυνος θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή. Αν επήλθε βαριά σωματική βλάβη ή θάνατος ανθρώπου, επιβάλλεται κάθειρξη έως δέκα έτη. Αν η βαρεία σωματική βλάβη ή ο θάνατος αφορά έμβρυο, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστο δύο ετών και χρηματική ποινή.

4. Αν η ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος προέρχεται από τη δραστηριότητα νομικού προσώπου, το δικαστήριο κηρύσσει αστικώς υπεύθυνο εις ολόκληρον για την καταβολή της χρηματικής ποινής και το νομικό πρόσωπο.

5. Οι πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων, οι εντεταλμένοι ή διευθυνοντες σύμβουλοι ανώνυμων εταιρειών, οι διαχειριστές εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, ο πρόεδρος του διοικητικού και του εποπτικού συμβουλίου συνεταιρισμών, καθώς και τα πρόσωπα που ασκούν τη διοίκηση ή τη διαχείριση άλλων νομικών προσώπων του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα έχουν ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να μεριμνούν για την τήρηση των διατάξεων που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος. Για κάθε πράξη ή παράλειψη του νομικού προσώπου που εμπίπτει στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού τα πρόσωπα αυτά τιμωρούνται ως αυτουργοί ανεξάρτητα από την τυχόν ποινική ευθύνη άλλου φυσικού προσώπου και την αστική ευθύνη του νομικού προσώπου, εφόσον από πρόθεση ή από αμέλεια δεν τήρησαν την ιδιαίτερη νομική τους υποχρέωση να μεριμνούν για την εφαρμογή των διατάξεων αυτού του νόμου.

6. Αν ο δράστης των παραβάσεων που προβλέπονται στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού οικειοθελώς και πριν εξεταστεί για την πράξη του από την αρχή περιορίσει ουσιασώς τη ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος ή με έγκαιρη αναγγελία του προς την αρχή συντελέσει

αποτελεσματικά στην ουσιώδη μείωση των συνεπειών, το δικαστήριο μπορεί να του επιβάλει ποινή μειωμένη, σύμφωνα με το άρθρο 83 του ποινικού κώδικα ή να τον απαλλάξει από κάθε ποινή.

7. Στις περιπτώσεις εγκλημάτων του κεφαλαίου αυτού ως πολιτικώς ενάγων μπορεί να παρίσταται και το Δημόσιο, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης στην περιφέρεια των οποίων τελέστηκε το έγκλημα και το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας, ανεξάρτητα αν έχουν υποστεί περιουσιακή ζημιά, με αίτημα την αποκατάσταση των πραγμάτων, στο μέτρο που είναι δυνατή. Εγγραφή προδικασία δεν απαιτείται.

8. Οποιοσ παραβιάζει τα μέτρα, τις απαγορεύσεις, τους όρους και τους περιορισμούς που επιβάλλονται δυνάμει των άρθρων 18 έως 21 ή των διαταγμάτων ή υπουργικών ή νομαρχιακών αποφάσεων, που εκδίδονται κατ'εξουσιοδότησή τους, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός μήνα. Αν ο δράστης ενήργησε από αμέλεια, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι τρεις μήνες ή με χρηματική ποινή.

9. Τα κατά παράβαση των προστατευτικών μέτρων, απαγορεύσεων, όρων και περιορισμών, στους οποίους αναφέρονται οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 20, συλλαμβανόμενα, φονευόμενα, τραυματιζόμενα ή συλλεγόμενα είδη της αγρίας πανίδας και χλωρίδας κατάσχονται, είτε βρίσκονται στην κατοχή του παραβάτη είτε τρίτου. Επίσης κατάσχονται τα εργαλεία ή μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για την παράνομη σύλληψη, θανάτωση, τραυματισμό ή συλλογή των προστατευόμενων ειδών. Τα κατασχόμενα δημεύονται σύμφωνα με το άρθρο 76 παρ. 1 του ποινικού κώδικα και παραδίδονται σε μουσεία φυσικής ιστορίας ή σε άλλα κατά περίπτωση ιδρύματα ή νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου για σκοπούς εκπαιδευτικούς ή άλλους. Διατάσσεται επίσης η αφαίρεση της άδειας κυνηγιού ή αλιείας του παραβάτη για χρονικό διάστημα από τρεις μήνες έως τρία έτη. Σε περίπτωση υποτροπής η αφαίρεση της άδειας επιβάλλεται οριστικά.

10. Οι κυρώσεις και οι λοιπές ρυθμίσεις των παραγράφων 1, 2, 3, 4, 5 και 6 εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις παραβάσεων των όρων και των μέτρων που καθορίζονται με τις διοικητικές πράξεις που προβλέπονται στα άρθρα 11 και 12 του ν. 1515/1985 και στα άρθρα επίσης 11 και 12 του ν. 1561 /1985.

*****ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:** Σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 της Υ.Α. 8243/1113 (ΚΟΙΝΗ) της 26.2/8.3.91 (Β' 138):

"Σε οποιονδήποτε γίνεται αίτιος παράβασης των διατάξεων της παρούσας απόφασης με πράξη ή παράλειψη επιβάλλονται οι ποινικές, αστικές και διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 28, 29 και 30 του Ν. 1650/86, όπως το τελευταίο αυτό άρθρο τροποποιήθηκε με το άρθρο 98 (παρ. 12) του Ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α/1990)".

*****ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:** Κατά το άρθρο 12 της Υ.Α. 55648/2210 (ΚΟΙΝΗ) της 29.4/13.5.1991 (Β' 323):

"Σε οποιονδήποτε ρυπαίνει ή συμβάλλει στην πρόκληση ρύπανσης ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος με πράξη ή παράλειψη κατά παράβαση των διατάξεων της παρούσας απόφασης επιβάλλονται οι ποινικές, αστικές και διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 28, 29 και 30 του Ν. 1650/86.

Ειδικότερα ως προς την επιβολή διοικητικών κυρώσεων προκειμένου για τις περιοχές των ρυθμιστικών σχεδίων Αθήνας και Θεσσαλονίκης εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 13 του Ν. 1515/1985, και του άρθρου 13 του Ν. 1561/1985 όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με το άρθρο 31 παρ. 6 και 7 αντίστοιχα του Ν. 1650/1986.

Οι παραπάνω κυρώσεις των προηγούμενων παραγράφων επιβάλλονται ανεξάρτητα από τις κυρώσεις που προβλέπονται σε άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας όπως οι σχετικές διατάξεις του Α.Ν. 2580/1940 "περί υγειονομικών διατάξεων" (ΦΕΚ 237Α/1940), όπως ισχύουν".

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 4, παρ. 4 του Ν. 2052/1992 (Α 94):

"Οι διατάξεις των άρθρων 28 (ποινικές κυρώσεις) και 30 (διοικητικές κυρώσεις) του ν. 1650/1986 δεν εφαρμόζονται στις περιπτώσεις πρόκλησης ρύπανσης της ατμόσφαιρας ή και θορύβου από τα οχήματα και τα δίκτυα. Οι σχετικές παραβάσεις αντιμετωπίζονται με το σύστημα κυρώσεων, που προβλέπονται από τα άρθρα 15 και 103 του ν. 614/1977 "περί κυρώσεως του Κώδικος Οδικής Κυκλοφορίας", όπως αυτός έχει τροποποιηθεί και ισχύει κάθε φορά".

Πληροφορία της Τράπεζας Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ

1. Ν 1650/1986 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

29. Α 29 Αστική ευθύνη υπευθύνων ρυπάνσεως

Άρθρο 29 Αστική ευθύνη

Οποιοσδήποτε, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, προκαλεί ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος ευθύνεται σε αποζημίωση, εκτός αν αποδείξει ότι η ζημιά οφείλεται σε ανώτερη βία ή ότι προήλθε από υπαίτια ενέργεια τρίτου που ενήργησε δολίως.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 της Υ.Α. 8243/1113 (Εσωτ. Εθν. Οικονομ., Κοιν. Ασφαλ.) της 26.2/8.3.91:

"Σε οποιονδήποτε γίνεται αίτιος παράβασης των διατάξεων της παρούσας απόφασης με πράξη ή παράλειψη επιβάλλονται οι ποινικές, αστικές και διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 28, 29 και 30 του Ν. 1650/86, όπως το τελευταίο αυτό άρθρο τροποποιήθηκε με το άρθρο 93 (παρ. 12) του Ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α/1990)".

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 12 της Υ.Α. 55648/2210 (ΚΟΙΝΗ) της 29.4/13.5.1991 (Β' 323):

"Σε οποιονδήποτε ρυπαίνει ή συμβάλλει στην πρόκληση ρύπανσης ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος με πράξη ή παράλειψη κατά παράβαση των διατάξεων της παρούσας απόφασης επιβάλλονται οι ποινικές, αστικές και διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 28, 29 και 30 του Ν. 1650/86.

Ειδικότερα ως προς την επιβολή διοικητικών κυρώσεων προκειμένου για τις περιοχές των ρυθμιστικών σχεδίων Αθήνας και Θεσσαλονίκης εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 13 του Ν. 1515/1985, και του άρθρου 13 του Ν. 1561/1985 όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με το άρθρο 31 παρ. 6 και 7 αντίστοιχα του Ν. 1650/1986.

Οι παραπάνω κυρώσεις των προηγούμενων παραγράφων επιβάλλονται ανεξάρτητα από τις κυρώσεις που προβλέπονται σε άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας όπως οι σχετικές διατάξεις του Α.Ν. 2580/1940 "περί υγειονομικών διατάξεων" (ΦΕΚ 237Α/1940), όπως ισχύουν".

Πληροφορία της Τράπεζας Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ

1. Ν 1650/1986 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Άρθρο 30

Διοικητικές κυρώσεις

1. Σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα που προκαλούν οποιαδήποτε ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος ή παραβαίνουν τις διατάξεις του νόμου αυτού ή των κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδόμενων διαταγμάτων ή υπουργικών ή νομαρχιακών αποφάσεων, ανεξάρτητα από την αστική ή ποινική ευθύνη, επιβάλλεται ως διοικητική κύρωση με απόφαση του νομάρχη πρόστιμο μέχρι δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές, ύστερα από εισήγηση είτε της κατά το άρθρο 6 παράγρ. 1 υπηρεσίας είτε της κατά την παράγρ. 2 του ίδιου άρθρου αρχής είτε, τέλος, των κατά το άρθρο 26 Κλιμακίων Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος. Στις δυο τελευταίες περιπτώσεις ο νομάρχης επιβάλλει το πρόστιμο ύστερα από γνώμη της κατά το άρθρο 6 παράγρ. 1 υπηρεσίας.

Σε περίπτωση εξαιρετικά σοβαρής ρύπανσης ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος και ιδίως σε περίπτωση που από το είδος ή την ποσότητα των ρύπων ή από την έκταση και τη σημασία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος υπάρχει κίνδυνος θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης ή ευρείας οικολογικής διατάραξης ή καταστροφής, ο νομάρχης παραπέμπει την υπόθεση στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, ο οποίος από κοινού με τον τυχόν συναρμόδιο υπουργό επιβάλλει πρόστιμο μέχρι εκατό εκατομμύρια (100.000.000) δραχμές.

2. Αν μια επιχείρηση ή δραστηριότητα προκαλεί ρύπανση ή άλλη υποβάθμιση του περιβάλλοντος, επιβάλλεται προσωρινή απαγόρευση της λειτουργίας της μέχρις ότου ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να αποτρέπεται η ρύπανση ή η υποβάθμιση. Μπορεί επίσης να επιβληθεί η οριστική διακοπή της λειτουργίας της, αν η επιχείρηση ή η δραστηριότητα παραλείπει να συμμορφωθεί προς τα υποδεικνυόμενα μέτρα ή αν η λήψη αποτελεσματικών μέτρων είναι ανέφικτη. Η διακοπή επιβάλλεται με απόφαση του οικείου νομάρχη. Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, και ιδίως σε περίπτωση που από το είδος ή την ποσότητα των ρύπων ή από την έκταση και τη σημασία της υποβάθμισης του περιβάλλοντος υπάρχει κίνδυνος θανάτου ή βαριάς σωματικής βλάβης ή ευρείας οικολογικής διατάραξης ή καταστροφής, ενόψει και της σπουδαιότητας της επιχείρησης ή δραστηριότητας, ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων από κοινού με τον τυχόν συναρμόδιο υπουργό δικαιούται να επιβάλλει τις παραπάνω κυρώσεις. Με την πράξη επιβολής της απαγόρευσης λειτουργίας μπορεί να προβλέπεται και πρόστιμο από δέκα χιλιάδες (10.000) έως ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές για κάθε ημέρα παράβασης της απαγόρευσης.

Η παράβαση διαπιστώνεται με πράξη του οργάνου που επέβαλε την απαγόρευση με την οποία και καταλογίζεται το πρόστιμο.

Με απόφαση του οργάνου που επέβαλε την απαγόρευση λειτουργίας της επιχείρησης ή δραστηριότητας μπορεί, σε κάθε περίπτωση, να αίρεται η απαγόρευση αυτή, αν η επιχείρηση ή η δραστηριότητα λάβει αποτελεσματικά μέτρα, ώστε να παύσει οριστικά η ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος.

3. Τα πρόστιμα, που επιβάλλονται κατά τις προηγούμενες παραγράφους, περιέρχονται στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ., τηρούνται σε ειδικό λογαριασμό που ονομάζεται "Πράσινο Ταμείο", εισπράττονται κατά τις διατάξεις για την εισπραξη δημοσίων εσόδων και αποδίδονται στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. Τα παραπάνω πρόστιμα διατίθενται, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης στην περιοχή των οποίων προκλήθηκε η ρύπανση και χρησιμοποιούνται αποκλειστικώς για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων αποκατάστασης,

αναβάθμισης και προστασίας του περιβάλλοντος στις περιοχές αυτές, που καταρτίζονται από τους ως άνω Ο.Τ.Α. ή από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων".

***Τα εντός " " δύο πρώτα εδάφια αντικαταστάθηκαν ως άνω με την παρ.7 του άρθρου 3 του Ν.2242/1994 (Α 162)

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Σύμφωνα με την παρ.8 του άρθρου 3 του Ν.2242/1994 (Α 162) ορίζεται στο ανωτέρω αναφερόμενο "Πράσινο Ταμείο" και στον λογαριασμό του Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ. περιέρχονται και τα πρόστιμα που επιβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 13 του Ν.1515/1985 (Α 18) και το άρθρο 13 του Ν.1561/1986 (Α 148) όπως αυτά έχουν τροποποιηθεί με το άρθρο 31 του παρόντος.

"Κατά των αποφάσεων, με τις οποίες επιβάλλονται τα κατά τις προηγούμενες παραγράφους πρόστιμα, επιτρέπεται προσφυγή στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια, μέσα σε 45 ημέρες από την ημέρα κοινοποίησης αυτών στον παραβάτη. Οι παραπάνω διαφορές διέπονται από τις διατάξεις του κώδικα Φορολογικής Δικονομίας, όπως εκάστοτε ισχύουν".

***Το εντός " " πρώτο εδάφιο της παρ. 3 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 3 της ΠΥΣ 10/1988 (ΦΕΚ Α 11)

***Το εντός " " τρίτο εδάφιο της παρ. 3 προστέθηκε ως άνω με το άρθρο 98 παρ. 12 του Ν. 1892/1990, ΦΕΚ Α 101.

4. Η διαδικασία επιβολής των διοικητικών κυρώσεων των προηγούμενων παραγράφων αρχίζει με τη βεβαίωση της παράβασης από το όργανο που τη διαπιστώνει, το οποίο συντάσσει σχετική έκθεση, η οποία κοινοποιείται μαζί με έγγραφη κλήτευση προς τον παραβάτη να υποβάλει τις απόψεις του μέσα σε 5 ημέρες από την κοινοποίηση της κλήτευσης. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, για 5 ημέρες.

5. Όπου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο από διανομαρχιακές ή περιφερειακές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες αυτές εξακολουθούν να έχουν την αρμοδιότητα αυτή για ποσό μέχρι δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές είτε ύστερα από αυτεπάγγελτο έλεγχο είτε ύστερα από εισήγηση μιας από τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1. Για την επιβολή διοικητικού προστίμου πάνω από δέκα εκατομμύρια (10.000.000) και μέχρι εκατό εκατομμύρια (100.000.000) δραχμές οι παραπάνω διανομαρχιακές ή περιφερειακές υπηρεσίες παραπέμπουν την υπόθεση στον ιεραρχικά προϊστάμενό τους υπουργό, ο οποίος, από κοινού με τον Υπουργό ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και τον τυχόν άλλο συναρμόδιο υπουργό, επιβάλλει το παραπάνω πρόστιμο.

Όπου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, επιβάλλεται ως διοικητική κύρωση ή διακοπή λειτουργίας δραστηριότητας, έργου ή επιχείρησης από διανομαρχιακές ή περιφερειακές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες αυτές διατηρούν την αρμοδιότητα αυτή.

Οι σχετικές αποφάσεις τους λαμβάνονται ομοίως είτε ύστερα από αυτεπάγγελτο έλεγχο είτε ύστερα από εισήγηση μιας από τις προαναφερόμενες στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου αυτής υπηρεσίες.

6. Προκειμένου για εγκαταστάσεις, κατά την έννοια του άρθρου 1 περίπτωση στ' του ν. 743/1977, που ρυπαίνουν τη θάλασσα, η επιβολή προστίμου που υπερβαίνει τα ανώτατα όρια του άρθρου 13 παρ. 1 κατηγορία β', περίπτωση ι' του ίδιου παραπάνω νόμου και μέχρι δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δρχ. γίνεται από τον οικείο νομάρχη. Σε περίπτωση επιβολής προστίμου μεγαλύτερου από δέκα εκατομμύρια

(10.000.000) δρχ. εφαρμόζεται η διαδικασία του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

7. Με τις υπουργικές αποφάσεις που εκδίδονται, σύμφωνα με τις εξουσιοδοτήσεις του νόμου αυτού, από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ή και τον κατά περίπτωση συναρμόδιο υπουργό είναι δυνατό να καθορίζεται κάθε αναγκαία πρόσθετη λεπτομέρεια σχετικά με τα όργανα και τη διαδικασία επιβολής των διοικητικών κυρώσεων.

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Βλέπε σχετικά και ΥΑ 59388/3363 (ΚΟΙΝΗ) της 24/31.8.88 (Β 638).

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Σύμφωνα με το άρθρο 11 παρ. 1 της Υ.Α. 8243/1113 (Εσωτ. Εθν. Οικονομ., Κοιν. Ασφαλ.) της 26.2/8.3.91:

"Σε οποιονδήποτε γίνεται αίτιος παράβασης των διατάξεων της παρούσας απόφασης με πράξη ή παράλειψη επιβάλλονται οι ποινικές, αστικές και διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 28, 29 και 30 του Ν. 1650/86, όπως το τελευταίο αυτό άρθρο τροποποιήθηκε με το άρθρο 98 (παρ. 12) του Ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α/1990)".

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 12 της Υ.Α. 55648/2210 (ΚΟΙΝΗ) της 29.4/13.5.1991 (Β' 323):

"Σε οποιονδήποτε ρυπαίνει ή συμβάλλει στην πρόκληση ρύπανσης ή υποβαθμίζει του περιβάλλοντος με πράξη ή παράλειψη κατά παράβαση των διατάξεων της παρούσας απόφασης επιβάλλονται οι ποινικές, αστικές και διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 28, 29 και 30 του Ν. 1650/86.

Ειδικότερα ως προς την επιβολή διοικητικών κυρώσεων προκειμένου για τις περιοχές των ρυθμιστικών σχεδίων Αθήνας και Θεσσαλονίκης εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 13 του Ν. 1515/1985, και του άρθρου 13 του Ν. 1561/1985 όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με το άρθρο 31 παρ. 6 και 7 αντίστοιχα του Ν. 1650/1986.

Οι παραπάνω κυρώσεις των προηγούμενων παραγράφων επιβάλλονται ανεξάρτητα από τις κυρώσεις που προβλέπονται σε άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας όπως οι σχετικές διατάξεις του Α.Ν. 2580/1940 "περί υγειονομικών διατάξεων" (ΦΕΚ 237Α/1940), όπως ισχύουν".

***ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Κατά το άρθρο 4 παρ. 4 του Ν. 2052/1992 (Α 94):

"Οι διατάξεις των άρθρων 28 (ποινικές κυρώσεις) και 30 (διοικητικές κυρώσεις) του ν. 1650/1986 δεν εφαρμόζονται στις περιπτώσεις πρόκλησης ρύπανσης της ατμόσφαιρας ή και θορύβου από τα οχήματα και τα δίτροχα. Οι σχετικές παραβάσεις αντιμετωπίζονται με το σύστημα κυρώσεων, που προβλέπονται από τα άρθρα 15 και 103 του ν. 614/1977 "περί κυρώσεως του Κώδικος Οδικής Κυκλοφορίας", όπως αυτός έχει τροποποιηθεί και ισχύει κάθε φορά".

ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΟΡΙΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΟΥ

Ν. 880 ΤΗΣ 17/22.3.1979 (ΦΕΚ 58 Α')

Περί καθορισμού ανωτάτου ορίου συντελεστού δομήσεως, εισαγωγής του θεσμού μεταφοράς συντελεστού δομήσεως και ετέρων τινών διαρρυθμίσεων της πολεοδομικής νομοθεσίας.

Άρθρον 6

1. Ο εντός ή εκτός ρυμοτομικού σχεδίου ή εντός οικισμών στερούμενου ρυμοτομικού σχεδίου χείμαρροι, ρυάκες, ρεύματα, αποτυπούνται επι τοπογραφικού και υψομετρικού διαγράμματος υπό κατάλληλον κλίμακα, συντεταγμένου α) υπό του υπουργείου Δημοσίων Έργων ή β) υπό της αρμοδίας Διευθύνσεως Τεχνικών Υπηρεσιών του Νομού ή γ) υπό των Δήμων ή Κοινοτήτων ή δ) υπό έχοντος αρμοδιότητα προς σύνταξιν τοιούτου διαγράμματος ιδιώτου μηχανικού (φυσικού ή νομικού προσώπου). Εις τας περιπτώσεις γ και δ το διάγραμμα δέον μετά προηγουμένη επαλήθευσιν της ακριβούς αποτύπωσως υπό της ως άνω αρμοδίας Διευθύνσεως Τεχνικών Υπηρεσιών να θεωρείται περί αυτής.

2. Ο καθορισμός της οριογραμμής (όχθης) των κατά την προηγούμενη παράγραφον ρευμάτων, χείμαρρων ή ρυάκων σημειούται επί του διαγράμματος υπό του υπουργείου Δημοσίων Έργων ή υπό της Διευθύνσεως Τεχνικών Υπηρεσιών του Νομού.

3. Τα ως άνω διαγράμματα επικυρούνται δια προεδρικών Διορισμάτων εκδοθέντων προτείνου του υπουργού Δημοσίων Έργων, μετά γνώμην του οικείου Δήμου ή Κοινότητας, παρεχομένην εντός προθεσμίας ενός μηνός από της περί τούτου προσκλήσεώς των ή και άνευ της γνώμης τούτης μετά πάροδον απράκτου της προθεσμίας τούτης.

Εις περιπτώσεις κατά τας οποίας η έγκρισις, επέκτασις ή τροποποίησις των ρυμοτομικών σχεδίων ανήκει εις την αρμοδιότητα του Νομάρχου, η επικύρωσις του καθορισμού της οριογραμμής των ρευμάτων, χείμαρρων ή ρυάκων γίνεται δι' αποφάσεως του Νομάρχου, μετά γνώμην του Δήμου ή της Κοινότητας ή και άνευ τούτης ομοίως ως άνω.

- Με απόφαση του υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, χαρακτηρίζονται ρέματα, χείμαρροι και ρυάκια που βρίσκονται εντός του νομού Αττικής ως ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. Στην περίπτωσιν αυτήν ο καθορισμός της οριογραμμής (όχθης) των ανωτέρω ρευμάτων, χείμαρρων και ρυάκων γίνεται με προεδρικό διάταγμα και με τη διαδικασία που αναφέρεται στην προηγούμενη παρ. 2».

Τα παραπάνω μέτρα - - έχουν προστεθεί με την παρ. 1γ του άρθρ. 5 του νόμου 2052 της 31.5.1992 (ΦΕΚ 54Α').

4. Αι επιβληθείσαι εις την πληγείσαν εκ των σεισμών του έτους 1978 περιοχών Βορείου Ελλάδος αναστολαί εκτελέσεως οικοδομικών εργασιών δύναται να αίρωνται σταδιακά δι' αποφάσεων του υπουργού Δημοσίων Έργων δημοσιευομένων κατά τας διατάξεις της δια του Ν. 867/1979 κυρωθείσης από 28.7.1978 Πρόξεως Νομοθετικού Περιλαμβένου του προέβρου της Δημοκρατίας.

(2)

*Άρθρον 4.

παι αναθεωρήσεως των ρυμοτομικών σχεδίων των Δήμων Χαλανδρίου και Αμαρουσίου και των Κοινοτήτων Μελισσιών, Βριλησίων, Πεντέλης και Νέας Πεντέλης.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπ' όψει :

1. Τας διατάξεις του από 17 'Ιουλίου 1923 Ν.Δ/τος περί σχεδίων πόλεων κλπ) ως μεταγενεστέρως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν και ειδικώτερον των άρθρων 3, 9 και 70 αυτού.

2. Τας διατάξεις του Ν.Δ. 8/1973 «περί Γ.Ο.Κ.», ως τροποποιηθή διὰ του Ν.Δ. 205/1974 (ΦΕΚ 363/Α) και ειδικώτερον του άρθρου 76 (παρ. 3) αυτού.

3. Τας διατάξεις του Ν. 947/1979 «περί οικιστικών περιοχών» (ΦΕΚ 169Α) και ειδικώτερον του άρθρου 62 (παρ. 1) εν συνδυασμῶ πρὸς τὸ ἄρθρον 6 αυτού.

4. Τας διατάξεις του Ν. 880/1979 «περί καθορισμοῦ του ἀνωτάτου ὅριου συντελεστοῦ δομήσεως, εἰσαγωγῆς του θεσμοῦ μεταφορᾶς συντελεστοῦ δομήσεως καὶ ἐπέσεων τῶν διαρρυθμίσεων τῆς πολεοδομικῆς νομοθεσίας» (ΦΕΚ 58/Α/79) καὶ ειδικώτερον τῶν άρθρων 2 (παρ. 1 καὶ 7) καὶ 6 (παρ. 1, 2 καὶ 3) αὐτοῦ.

5. Τὴν ὑπ' ἀριθ. ΕΔ2α/04/20/Φ.Θ.2.1.1./31.1.1979 κοινήν ἀπόφασιν τοῦ Πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Δημοσίων Ἔργων «περὶ ἀνακαταστάσεως τῆς ὑπ' ἀριθ. ΕΔ2α/04/59/Φ.Θ.2.1.1./1973 ἀποφάσεως «περὶ μεταβιβάσεως ἐπιμοδιότητων τοῦ Ὑπουργοῦ Δημοσίων Ἔργων εἰς τὸν Ὑπουργὸν τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργείου» (ΦΕΚ 106/Β).

6. Τὰς ὑπ' ἀριθ. 95/1979 καὶ 111/1979 πράξεις τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Χαλανδρίου, τὰς ὑπ' ἀριθ. 60/1979 καὶ 59/1979 πράξεις τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ἀμαρουσίου, τὰς ὑπ' ἀριθ. 33/1979 καὶ 47/1979 πράξεις τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου Μελισσιών, τὰς ὑπ' ἀριθ. 91/1979 καὶ 111/1979 πράξεις τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου Βριλησίων, τὰς ὑπ' ἀριθ. 35/1979 καὶ 45/1979 πράξεις τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου Πεντέλης καὶ τὰς ὑπ' ἀριθ. 31/1979 καὶ 32/1979 πράξεις τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου Νέας Πεντέλης.

7. Τὰς ὑπ' ἀριθ. 261/1979 καὶ 577/1979 γνωμοδοτήσεις τοῦ Συμβουλίου Δημοσίων Ἔργων (Τμήμα Οἰκισμῶ), ἐπὶ καὶ

8. Τὴν ὑπ' ἀριθ. 1059/1979 γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπιτελείας, προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ Δημοσίων Ἔργων, ἀπεραιοσάμενον :

*Άρθρον 1.

Ἐφαρμόζονται αἱ ὁριζογραμμαὶ τῶν ρευμάτων Πολυδρόσου ἐπὶ τμήματος τοῦ ρευματος Πεντέλης, τῶν διερχομένων ἐκ τῶν ρυμοτομικῶν σχεδίων τῶν Δήμων Χαλανδρίου καὶ Αμαρουσίου καὶ τῶν Κοινοτήτων Μελισσιών, Βριλησίων, Πεντέλης καὶ Νέας Πεντέλης (Ἀπικῆς), ὡς ἐμφαίνονται ἐν τῷ ~~κατωτέρω παραρτήματι~~ εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Διευθυντοῦ ὁρισμοῦ θεωρημένα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. Γ. 32116/1979 πράξεως αὐτοῦ ἐννέα (9) σχετικὰ πτωτότυπα διαγράμματα πρὸ κλίμακα 1:2.000 τῶν ὁποίων συνοπτικὰ ἀντίτυπα δημοσιεύονται μετὰ τοῦ παρόντος.

*Άρθρον 2.

Ἐφαρμόζεται ἡ ἀναθεώρησις τῶν ρυμοτομικῶν σχεδίων τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 1 Δήμων καὶ Κοινοτήτων, ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῷ αὐτῷ ὡς ἄνω διαγράμματα.

*Άρθρον 3.

1. Ἐπιβάλλονται προκλήπια κατὰ τὸ πρόσωπον τῶν οἰκοπέδων, οἰκοδομημένων ἢ μὴ, τῶν κειμένων ἐντὸς τῆς ἐξ ἄνω ἀναθεωρουμένης περιοχῆς, πλάτους τεσσάρων (4), πέντε (5), ὀκτώ (8), δέκα (10) καὶ τεσσαράκοντα (40) μέτρων, ὡς ἐμφαίνονται εἰς τὰ ὡς ἄνω διαγράμματα.

2. Ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῶν ὁριζογραμμῶν τῶν ρευμάτων βόρῃς ἀπεγορεύεται πᾶσα δομήσις ὡς καὶ ἀκαθάρτητα ἐπιρροαίαι τῶν οἰκοπέδων.

Ἄρτια οἰκοπέδα κείμενα ἐντὸς τῶν ρυμοτομικῶν σχεδίων τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 1 Δήμων καὶ Κοινοτήτων καθιστάμενα μὴ ἄρτια συνεπέα διευρύνσεως ὁδῶν ἐκ τῆς διὰ τοῦ παρόντος ἀναθεωρήσεως τῶν ὡς ἄνω ρυμοτομικῶν σχεδίων, θεωροῦνται ἄρτια ἐφ' ὅσον ἔχουν κατὰ τὴν ἡμέραν δημοσίευσσεως τοῦ παρόντος τὰ ἰσχύοντα εἰς τὰς περιοχὰς αὐτάς κατὰ παρέκκλισιν ὅρια ἀρτιότητος.

*Άρθρον 5.

1. Ἐπὶ οἰκοπέδων τῶν ρυμοτομικῶν σχεδίων τῶν Δήμων Χαλανδρίου καὶ Ἀμαρουσίου καὶ τῶν Κοινοτήτων Μελισσιών, Βριλησίων, Πεντέλης καὶ Νέας Πεντέλης, ~~ρυμοτομουμενων~~ μὲν μέρει ἐκ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 1 καθορισμοῦ τῶν ὁριζογραμμῶν τῶν ρευμάτων Πολυδρόσου καὶ Πεντέλης ἢ ἐκ τῆς διανοίξεως τῶν πρὸ αὐτῶν πεζοδρόμων, ἰσχύουν τὰ ἀκόλουθα :

α) Ἐὰν τὸ μετὰ τὴν ρυμοτόμησιν οἰκοπέδον εἶναι ἄρτιον εἴτε κατὰ τὸν κανόνα εἴτε κατὰ τὴν παρέκκλισιν συμφώνως πρὸς τὰς κειμένας εἰς τὴν περιοχὴν διατάξεις, ἐπιτρέπεται ἡ μεταφορὰ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ συντελεστοῦ δομήσεως τοῦ ἀντιστοιχοῦντος εἰς τὸ ρυμοτομούμενον οἰκοπέδον.

β) Εἰς τὸ κατὰ τὰ ἄνωτέρω ἀπομένον μετὰ τὴν ρυμοτόμησιν οἰκοπέδον ἐπιτρέπεται ἡ κατασκευὴ ἐνὸς ἐπιπλέον ὁρόφου πέραν τῶν ἐπιτρεπομένων εἰς τὴν περιοχὴν βάσει τῶν κειμένων διατάξεων δομησίμου ἐπιφανείας ἀνελόγως τοῦ ἀπολεσθέντος συντελεστοῦ δομήσεως διὰ τὸ ρυμοτομούμενον τμήμα τοῦ οἰκοπέδου, δι' ὃ δὲν αὐτοαποζημιούται ὁ κύριος αὐτοῦ, ἄνευ ὑπερβάσεως τοῦ ἐπιτρεπομένου κατὰ τὸ παρὸν διάταγμα συντελεστοῦ δομήσεως.

γ) Ὁ δομομένος συνολικὸς συντελεστὴς δομήσεως εἰς τὸ μετὰ τὴν ρυμοτόμησιν οἰκοπέδον δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίῃ τὸ 2,40.

δ) Διὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ συντελεστοῦ δομήσεως ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ Π.Δ/τος 510/1979 «περὶ ρυθμίσεως θεμάτων μεταφορᾶς συντελεστοῦ δομήσεως κατὰ τὸν Ν. 880/1979» (ΦΕΚ 154Α).

2. Ἐπὶ οἰκοπέδων τῶν ρυμοτομικῶν σχεδίων τῶν Δήμων Χαλανδρίου καὶ Ἀμαρουσίου καὶ τῶν Κοινοτήτων Μελισσιών, Βριλησίων, Πεντέλης καὶ Νέας Πεντέλης, ~~ρυμοτομουμενων~~ ἐκ τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 1 καθορισμοῦ τῶν ὁριζογραμμῶν τῶν ρευμάτων Πολυδρόσου καὶ Πεντέλης ἢ ἐκ τῆς διανοίξεως τῶν πρὸ αὐτῶν πεζοδρόμων εἴτε ἐξ ὁλοκλήρου εἴτε ἐν μέρει ἐφ' ὅσον τὸ ἀπομένον μετὰ τὴν ρυμοτόμησιν οἰκοπέδον εἶναι μὴ ἄρτιον συμφώνως πρὸς τὰς κειμένας εἰς τὴν περιοχὴν διατάξεις, ἢ ἐμπιπτόντων ἐντὸς χώρων προβλεπομένων ὡς κοινοχρήστων ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν διατάξεων τοῦ άρθρου 2 τοῦ παρόντος, ἐπιτρέπεται ἡ μεταφορὰ τοῦ συνόλου τοῦ συντελεστοῦ δομήσεως αὐτῶν εἰς Ζώνας Ἀγορᾶς Συντελεστῶν (ΖΑΣ) καθορισθησομένης διὰ Π.Δ/των.

3. Τὸ οἰκοπέδον τοῦ ὁποίου μεταφέρεται ὁ συντελεστὴς δομήσεως κατὰ τὰς παραγράφους 1 καὶ 2 τοῦ παρόντος άρθρου παραχωρεῖται εἰς τὸν Δημόσιον, ἢ τὸν οἰκτεῖον Δῆμον ἢ Κοινότητα ἄνευ ἀποζημιώσεως ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου τοῦ οἰκοπέδου διὰ τὴν δημιουργίαν πρασίνου ἢ λοιπὰς κοινοχρήστους χρήσεις.

Ἡ παραχώρησις δηλοῦται διὰ συμβολαιογραφικῆς πράξεως νομίμως μεταγεγομένης.

Ἡ συμβολαιογραφικὴ αὕτη πράξις ἀποτελεῖ ἀπαραίτητον στοιχεῖον διὰ τὴν ἐκδοσιν οἰκοδομικῆς ἀδείας ἀνεγέρσεως οἰκοδομῆς εἰς τὸ ἐναπομένον μετὰ τὴν ρυμοτόμησιν οἰκοπέδον, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος.

Εἰς τὸν Ὑπουργὸν Δημοσίων Ἔργων, ἀναθέτομεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῆς 14 Δεκεμβρίου 1979.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΤΣΑΤΣΟΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ἜΡΓΩΝ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΝΟΣ

ΚΤΙΡΙΟΔΟΜΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΑΠΟΦ. 3046/304 ΤΗΣ 30.1./3.2.1989 (ΦΕΚ 59 Δ')

Κτιριοδομικός Κανονισμός

Άρθρο 6

Δόμηση κοντά σε ρέματα

1. Στα ρέματα των οποίων οι οριογραμμές, έχουν καθορισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 του Ν. 880/1979 (ΦΕΚ 58/Α), όπως ισχύει η ανέγερση κτιρίων, εγκαταστάσεων ή περιτοιχισμάτων και γενικά η δόμηση ρυθμίζεται ως εξής:

1.1. Απαγορεύεται απολύτως η δόμηση μέσα στην έκταση που περικλείεται από τις οριογραμμές του ρέματος.

1.2. Επιτρέπεται η δόμηση έξω από την έκταση της προηγούμενης περίπτωσης σύμφωνα με τους όρους δόμησης της περιοχής, μόνο εφόσον έχουν κατασκευαστεί τα έργα διευθέτησης του ρέματος.

Εάν δεν έχουν κατασκευαστεί τα έργα διευθέτησης του ρέματος, η δόμηση επιτρέπεται σε απόσταση τουλάχιστον 10 μ. από την οριογραμμή.

2. Στα ρέματα των οποίων οι οριογραμμές δεν έχουν ακόμα καθορισθεί σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, η δόμηση επιτρέπεται σε απόσταση από την οριογραμμή, που ορίζεται προσωρινά από την πολεοδομική υπηρεσία:

2.1. Μεγαλύτερη των 20 μ. σύμφωνα με τους όρους δόμησης της περιοχής, χωρίς άλλους πρόσθετους περιορισμούς.

2.2. Μικρότερη των 20 μ. μόνον εφόσον προηγουμένως έχουν εκτελεστεί τα τεχνικά έργα, που τυχόν απαιτούνται κάθε φορά για την ελεύθερη ροή των νερών και την ασφάλεια του κτιρίου και των λοιπών δομικών έργων, που πρόκειται να ανεγερθούν. Τα έργα αυτά πρέπει να έχουν εκτελεστεί τουλάχιστον σε όλο το πρόσωπο που έχει προς το ρέμα το υπόψη οικοπέδο.

2.2.1. Τα παραπάνω απαιτούμενα τεχνικά έργα καθορίζονται από την αρμόδια κάθε φορά υπηρεσία και σε κάθε περίπτωση δεν πρέπει να παρεμποδίζουν τη μελλοντική εκτέλεση των έργων διευθέτησης του ρέματος που τυχόν προβλέπονται σε σχετικές εγκεκριμένες μελέτες.

2.2.2. Η οικοδομική άδεια χορηγείται από την αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία, ύστερα από έγκριση των τεχνικών έργων από την αρμόδια υπηρεσία και με την προϋπόθεση ότι θα εκτελεσθούν πριν ή παράλληλα με την ανέγερση του φέροντα οργανισμού του κτιρίου ή της εγκατάστασης που προβλέπεται στην άδεια αυτή.

3. Στα ρέματα που διαπιστώνεται ότι έχουν καταρτηθεί, αλλά απεικονίζονται στο εγκεκριμένα ρυμοτομικά σχέδια, η δόμηση επιτρέπεται ύστερα από σχετική βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας.

Αν το ρέμα έχει αντικατασταθεί με άλλον αποδέκτη (αγωγό αποχέτευσης ή απορροής των νερών), η δόμηση επιτρέπεται μόνον εφ' όσον διαπιστωθεί κατά τον έλεγχο της μελέτης από την πολεοδομική υπηρεσία ότι δεν παραβλέπονται οι κοινόχρηστοι αγωγοί, σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες της αρμόδιας για τα ρέματα υπηρεσίας.

4. Για προθήκες κατ' επέκταση και ύψος σε κτίρια που η ανέγερσή τους είχε εγκριθεί από την αρμόδια για τα ρέματα υπηρεσία και σε οποιαδήποτε από τις οριογραμμές του ρέματος τουλάχιστον ίσες με αυτές των κτισμάτων που υπάρχουν, η οικοδομική άδεια μπορεί να χορηγηθεί ύστερα από βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας ότι έχει λάβει γνώση της προθήκης που ζητείται χωρίς να απαιτηθεί οποιαδήποτε νέα έγκριση.

5. Όλες οι πιο πάνω διατάξεις έχουν εφαρμογή για κάθε περίπτωση ρέματος, ανεξάρτητα αν αυτό βρίσκεται εντός σχεδίου ή οικισμού ή εκτός σχεδίου και οικισμού.

Πληροφορία της Τράπεζας Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ

1. 2163/1994 ΣΤΕ (72548) #

Α ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ/1994 (1), ΤΟΣ/1995 (186)
 Προστασία περιβάλλοντος. Πολεοδομικές ρυθμίσεις. Ρέμματα. Ενταξη
 ρέμματος σε σχέδιο πόλεως. Προϋπόθεση ή οριοθέτηση του ρέμματος,
 αποτύπωση της οριογραμμής του, αναφορά των όρων για την διασφάλιση της
 ελεύθερης ροής του και αναφορά της αναγκαιότητας εντάξεως του στο
 σχέδιο πόλεως. Ακυρωτέο το διάταγμα που δεν περιέχει τα ως άνω
 στοιχεία.

Κ.Ι.

Αριθμός 2163/1994

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Β

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του την 12η Μαΐου
 1993, με την εξής σύνθεση : Ι. Τζεβελεκάκης, Σύμβουλος της
 Επικρατείας, Προεδρεύων, σε αναπλήρωση του Προέδρου του Τμήματος, που
 είχε κώλυμα, Γ. Δεληγιάννης, Κ. Μενουδάκος, Σύμβουλοι, Α. Ράντος, Δ.
 Αλεξανδρής, Πάρεδροι. Γραμματέας ο Β. Μαντζουράνης.

Δ ι ά να δικάσει την από 16 Αυγούστου 1989 αίτηση :

τ η ς Ρωξάνης συζ. Εμμ. Φραγκάκη, το γένος Αθαν.
 Ράπτη, κατοίκου Χαλανδρίου Αττικής (οδός Κηφισσίας αριθ. 194), η οποία
 παρέστη με την δικηγόρο Ηρώ Γαλανού (Α.Μ. 1116), που την διόρισε με
 πληρεξούσιο,

κ α τ ά του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και
 Δημοσίων Έργων, ο οποίος παρέστη με τον Γ. Λάζο, Πάρεδρο του Νομικού
 Συμβουλίου του Κράτους.

Με την αίτηση αυτή η αιτούσα ζητεί να ακυρωθεί το από
 14-6-1989 Προεδρικό Διάταγμα "περί εγκρίσεως της πολεο δομικής μελέτης
 ενότητας της Κοινότητας Ν. Μάκρης Νομού Αττικής" (ΦΕΚ 428/1989 τ. Δ)
 καθώς και κάθε άλλη συναφής πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του
 Εισηγητή, Συμβούλου, Γ. Δεληγιάννη.

Κατόπιν, το δικαστήριο άκουσε την πληρεξούσια της
 αιτούσας, η οποία ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους
 ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τον αντιπρόσωπο του
 Υπουργού, που ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το δικαστήριο συνήλθε σε
 διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου,

Ε ί ὄ ε τ α σ χ ε τ ι κ ά έ γ γ ρ α κ α ι

ε σ κ έ φ θ η κ α τ ά τ ο ν ό μ ο

1. Επειδή καταβλήθηκαν τα νόμιμα τέλη (υπ' αριθ.
 2064243 και 2064244 του έτους 1989 διπλότυπα της Δ.Ο.Υ. Δικαστικών
 Εισπραξεων Αθηνών) και το παράβολο (υπ' αριθ. 1363615 και 20564565 του

(ίδιου έτους γραμμάτια παραβόλου του Δημοσίου).

2. Επειδή με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η ακύρωση του από 14/16-6-1989 πρ.δ/τος (ΦΕΚ 428 τ. Δ) με το οποίο εγκρίθηκε η πολεοδομική μελέτη της πολεοδομικής ενότητας 5 της Νέας Μάκρης Αττικής κατά το μέρος του με το οποίο ρυμοτομείται ακίνητο της αιτούσας.

3. Επειδή εμπροθέσμως ασκήθηκε η κρινόμενη αίτηση την 24-8-1989, δεδομένου ότι η ημερομηνία της πραγματικής κυκλοφορίας του φύλλου της Εφημερίδος της Κυβερνήσεως, στο οποίο δημοσιεύθηκε το προσβαλλόμενο διάταγμα, είναι η 28-6-1989, όπως προκύπτει από το υπ' αριθ. 4053/28-4-1993 έγγραφο του Εθνικού Τυπογραφείου προς το Δικαστήριο τούτο (Ολ. Σ.τ.Ε. 2081/1987). Εφ' όσον δε συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις του παραδεκτού η κρινόμενη αίτηση πρέπει να εξετασθεί και' ουσίαν.

4. Επειδή κατά το άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος "η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Για τη διαφύλαξή του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα . . .". Εξειδικεύοντας την συνταγματική αυτή επιταγή ο Ν. 1650/1986 "για την προστασία του περιβάλλοντος" (ΦΕΚ 160) έλαβε ειδική πρόνοια για την προστασία του εδάφους και των χρήσεών του καθώς επίσης και για την προστασία των επιφανειακών και υπόγειων νερών που θεωρούνται ως φυσικοί πόροι και οικοσυστήματα (άρθρο 1 παρ. 3 εδ. α και β). Βασικό στοιχείο του συστήματος της προστασίας που θέσπισε αποτελεί η κατάταξη των έργων και δραστηριοτήτων που ασκούν επιπτώσεις στο περιβάλλον σε κατηγορίες (άρθρο 3). Για τα έργα και τις δραστηριότητες της πρώτης κατηγορίας, στην οποία εντάσσονται έργα και δραστηριότητες που λόγω της φύσης, του μεγέθους και της έκτασής των είναι πιθανό να προκαλέσουν σοβαρούς κινδύνους για το περιβάλλον, απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων, που προϋποθέτει μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 του ως άνω νόμου. Εξ άλλου, το Ν.Δ. της 17-7/16-8-1923 Π.Δ/μα "περί σχεδίων πόλεων κ.λ.π." ορίζει στο άρθρο 2 παρ. 3 ότι : "3. Τα ανωτέρω σχέδια συντάσσονται βάσει τοπογραφικού και χωροσταθμικού χάρτου, εμφανίζοντας υπό κλίμακα την μορφήν του εδάφους και τας κατά την σύνταξιν του σχεδίου επ' αυτού υψισταρένας οδούς, ρεύματα, οικοδομάς και λοιπά αντικείμενα, και συνοδεύονται υπό των αναγκαίων επεξηγηματικών πινάκων και υπομνημάτων". Η αποτύπωση των ρεμμάτων στους σχετικούς τοπογραφικούς και χωροσταθμικούς χάρτες, ως ουσιαδης διαδικαστικός τύπος της έγκρίσεως πολεοδομικού σχεδίου τονίζεται και στο άρθρο 18 του Κεφαλαίου ΙΙ του πρ.δ/τος της 3-4-1929 "Περί Γ.Ο.Κ." (ΦΕΚ 155) που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 31 παρ. 3 του Ν. 1577/1985 (ΦΕΚ 210). Περαιτέρω στο άρθρο 6 του Ν. 880/1979 (ΦΕΚ 58) όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 6 του Ν. 2052/1992 (ΦΕΚ 94) ορίζεται ότι: "1. Οι εντός ή εκτός ρυμοτομικού σχεδίου ή εντός οικισμών στερουμένου ρυμοτομικού σχεδίου χείμαρροι, ρυάκες, ρεύματα, αποτυπώνται επί τοπογραφικού και υψομετρικού διαγράμματος υπό κατάλληλον κλίμακα, συντεταγμένου α) υπό του Υπουργείου Δημοσίων Έργων και β) . . . 2. Ο καθορισμός της οριογραμμής (όχθης) των κατά την προηγούμενη παράγραφον ρευμάτων, χείμαρρων ή ρυάκων σημειούται επί του διαγράμματος υπό του Υπουργείου Δημοσίων Έργων ή υπό της Διευθύνσεως Τεχνικών Υπηρεσιών του Νομού. 3. Τα ως άνω διαγράμματα επικυρούνται διά Προεδρικών Διαταγμάτων εκδιδομένων προτάσει του Υπουργού Δημοσίων Έργων, μετά γνώμην του οικείου Δήμου ή Κοινότητας. . . . Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, χαρακτηρίζονται ρέματα, χείμαρροι και ρυάκια που βρίσκονται εντός του νομού Αττικής ως ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. Στην περίπτωση αυτήν ο καθορισμός της

οριογραμμής (όχθης) των ανωτέρω ρεμάτων, χειμάρρων και ρυακίων γίνεται με προεδρικό διάταγμα και με τη διαδικασία που αναφέρεται στην προηγούμενη παρ. 2". Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Κτιριοδομικού Κανονισμού (υπ' αριθ. 3046/304/30-1/3-2-1989 ΦΕΚ 59 τ. Δ), που εκδόθηκε επί τη βάση του άρθρου 26 του ισχύοντος Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού (Ν. 1577/1985) "1. Στα ρέματα, των οποίων οι οριογραμμές έχουν καθορισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρ. 6 του Νόμ. 880/1979 (ΦΕΚ 58/Α), όπως ισχύει, η ανέγερση κτιρίων, εγκαταστάσεων ή περιτοχισμάτων και γενικά η δόμηση ρυθμίζεται ως εξής : 1.1. Απαγορεύεται απολύτως η δόμηση μέσα στην έκταση που περικλείεται από τις οριογραμμές του ρέματος. 1.2. Επιτρέπεται η δόμηση έξω από την έκταση της προηγούμενης περίπτωσης, σύμφωνα με τους όρους δόμησης της περιοχής, μόνο εφόσον έχουν κατασκευαστεί τα έργα διευθέτησης του ρέματος. Εάν δεν έχουν κατασκευαστεί τα έργα διευθέτησης του ρέματος, η δόμηση επιτρέπεται σε απόσταση τουλάχιστο 10 μ. από την οριογραμμή". Από τις ως άνω διατάξεις προκύπτει ότι τα ρέματα ως στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος αποτελούν αντικείμενα συνταγματικής προστασίας (άρθρ. 24 Σ), που αποβλέπει στη διατήρηση της φυσικής των κατάστασης και στην διασφάλιση της επιτελούμενης απ' αυτά λειτουργίας της απορροής των υδάτων. Έτσι η ένταξή των σε πολεοδομική ρύθμιση είναι επιτρεπτή μόνον όταν επιβάλλεται από επιτακτικές ανάγκες ενός ευρύτερου πολεοδομικού σχεδιασμού, βασισμένου σε όρους και προϋποθέσεις που διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη επιτέλεση της φυσικής των λειτουργίας. Πρωταρχικός όρος για την ένταξη ρέματος σε πολεοδομική ρύθμιση είναι η προηγούμενη αποτύπωση και ο καθορισμός της οριογραμμής του σύμφωνα με την διαδικασία που διαγράφουν οι πιο πάνω νομοθετικές διατάξεις (άρθρ. 6 Ν. 880/1979 όπως ήδη ισχύει) κατά τρόπο ώστε η μελετώμενη πολεοδομική επέμβαση να γίνεται εν όψει της υπάρξεως του ρέματος και της επιτελούμενης απ' αυτό λειτουργίας. Με δεδομένη την ύπαρξη ρέματος η Διοίκηση πριν προβεί στην πολεοδομική ρύθμιση οφείλει να σταθμίσει τις επιπτώσεις της εντάξεως στο ευρύτερο περιβάλλον με το οποίο συνδέεται οργανικά το ρέμα και να καθορίσει τους αναγκαίους περιβαλλοντικούς όρους για να εναρμονισθεί η πολεοδομική ρύθμιση με την αποστολή του ρέματος, σύμφωνα με τις πιο πάνω διατάξεις του Ν. 1650/1986. Από τη συνταγματική προστασία του φυσικού περιβάλλοντος αβίαστα συνάγεται ότι ο χώρος που καταλαμβάνει το ρέμα, μετά την ως άνω οριοθέτησή του, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως οικοδομησιμος ή ως χώρος προορισμένος για την ανέγερση κοινωφελών κτιρίων, αλλ' αποκλειστικά ως κοινόχρηστος χώρος, αποκλεισμένης κάθε εργασίας επικώσεως ή καλύψεως του ρέματος. Η εκτέλεση των απολύτως αναγκαίως τεχνικών έργων για την διευθέτηση της κοίτης και των πρηνών του ρέματος δεν επιτρέπεται εκτός μόνον για την διασφάλιση της ελεύθερης ροής των υδάτων (πρβλ. και Π.Ε. 6, 124, 151, 190, 394/1994).

5. Επειδή από τα στοιχεία του φακέλλου προκύπτουν τα εξής : Με την πληττόμενη πολεοδομική μελέτη εντάσσεται στο σχέδιο πόλεως η ενότητα 5, που βρίσκεται στο κέντρο του οικισμού της Νέας Μάκρης Αττικής και έχει έκταση 960 στρεμμάτων. Με την μελέτη αυτή προβλέπεται η δημιουργία οδού στο ρέμα Βαζανά, μήκους ενός χιλιομέτρου, που θα συνδέει τη λεωφόρο Μαραθώνος με την οδό Ποσειδώνος. Η εν λόγω οδός ρυμοτομεί οικόπεδο της αιτούσας στο οικοδομικό τετράγωνο 687 με αριθμό 57. Ούτε όμως από το προσβαλλόμενο διάταγμα, ούτε από τα στοιχεία που το συνοδεύουν προκύπτει ότι τηρήθηκαν οι ως άνω απαιτούμενοι από το Σύνταγμα και το νόμο όροι για την ένταξη του ρέματος αυτού στο σχέδιο πόλεως, δηλαδή η αποτύπωση της οριογραμμής του, η αναγκαιότητα της εντάξεώς του σε συσχετισμό με τις επιπτώσεις της στο περιβάλλον και ο καθορισμός των όρων για τη διασφάλιση της ελεύθερης ροής του. Με τα δεδομένα αυτά δεν είναι νόμιμο το εν λόγω διάταγμα, κατά το πληττόμενο μέρος του, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν πιο πάνω. Συνεπώς, πρέπει να ακυρωθεί κατά το μέρος του

Πληροφορία της Τράπεζας Νομικών Πληροφοριών ΝΟΜΟΣ

1.

1801/1995 ΣΤΕ

(89056) #

Α ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΝΟΜΟΣ/1995 (1)

ΕΥΔΑΠ. Τεχνικές παρεμβάσεις για την προστασία από τα όμβρια ύδατα. Για την εκτέλεση των τεχνικών έργων απαιτείται συμφωνία των αρμόδιων διοικητικών οργάνων. Προέγκριση της χωροθετήσεως. Αυτογνώμων επέμβαση της ΕΥΔΑΠ σε κοίτη ποταμού χωρίς προέγκριση. Συνιστά εκτελεστή διοικητική πράξη, η οποία είναι ακυρωτέα λόγω έλλειψης της προέγκρισης. Ε.Γ.

Αριθμό 1801/1995

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Β'

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του την 18 Ιανουαρίου 1995, με την εξής σύνθεση : Μ. Δεκλερής, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Ε' Τμήματος, Ιω. Μαρή, Α. Θεοφιλοπούλου, Σύμβουλοι, Αικ. Χριστοφορίδου, Β. Αραβαντινός, Πάρεδροι. Γραμματέας ο Β. Μαντζουράνης.

Για να δικάσει την από 4 Ιανουαρίου 1993 αίτηση:

τ ο υ Δήμου Φιλοθέης Αττικής, ο οποίος παρέστη με τον δικηγόρο Γεώργιο Κοντό (Α.Μ. 7656), που τον διόρισε με απόσπασμα αποφάσεως η Δημαρχιακή Επιτροπή,

κ α τ ά 1) του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, ο οποίος παρέστη με τον Εμμ. Λουδάρο, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και 2) της ανωνύμου εταιρείας με την επωνυμία "Εταιρεία Ύδρευσης και Αποχέτευσης Πρωτεύουσας" (Ε.ΥΔ.Α.Π), η οποία παρέστη με τον δικηγόρο Λεων. Πανόπουλο (Α.Μ. 4625), που τον διόρισε με πληρεξούσιο

κ α τ ά κατά των παρεμβαινόντων: 1) Ηλία Γ. Μπαρμπαλιά, κατοίκου Γαλατσίου Αττικής, οδός Αγ. Γλυκερίας αριθμ. 7 και 2) Αντώνη Αναστασοπούλου, κατοίκου Χαλανδρίου Αττικής, οδός Φιλελλήνων αριθμ. 13, οι οποίοι παρέστησαν με τον δικηγόρο Προκόπη Παυλόπουλο (Α.Μ. 7107), που τον διόρισαν με πληρεξούσιο.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών Δήμος ζητεί να ακυρωθούν α) η υπ' αριθ. 173859/22.10.1992 απόφαση του Διευθυντού Δικτύου Αποχετεύσεως της Εταιρείας Ύδρευσεως και Αποχετεύσεως Πρωτεύουσας (Ε.ΥΔ.Α.Π.), β) η υπ' αριθ. 173406/23-9-1992 απόφαση της ΕΥΔΑΠ, γ) οι υπ' αριθ. 6117/24-8-1990, 7183/6-3-1991 και 7899/24-6-92 αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Ε.ΥΔ.Α.Π, καθώς και δ) κάθε άλλη συναφής πράξη ή παράλειψη της Διοικήσεως.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Παρέδρου Β. Αραβαντινού.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τον πληρεξούσιο δικηγόρο του αιτούντος Δήμου, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησε να γίνει δεκτή η αίτηση και τον πληρεξούσιο των παρεμβαινόντων, καθώς και τους αντιπροσώπους της καθού η αίτηση Ε.ΥΔ.Α.Π. και του Υπουργού, οι οποίοι ζήτησαν την απόρριψη της υπό κρίση αιτήσεως.

Μετά τη Δημόσια συνεδρίαση, το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του Δικαστηρίου.

Εσκέφηθη κατά το Νόμο και
είδε τα σχετικά έγγραφα

1. Επειδή, με την υπό κρίση αίτηση, η οποία κατά νόμο ασκείται ατελώς, ζητείται η ακύρωση: α) της 173859/22.10.1992 αποφάσεως του Διευθυντού Δικτύου Αποχετεύσεως της Εταιρείας Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως Πρωτεύουσας (Ε.ΥΔ.Α.Π.) με την οποία εγκρίνεται ο εκ μέρους του Αντωνίου Αναστασοπούλου καθαρισμός της κοίτης του ρεύματος "Ποδονίρτης" στο τμήμα που θα διευθετηθεί με νόμιμη άδεια από τον ίδιο (οικοδομικό τετράγωνο 79 του Δήμου Φιλοθέης) χωρίς να αλλοιωθούν τα οριζοντιογραφικά και υψομετρικά στοιχεία του ρεύματος, β) της 6197/24.8.1990 αποφάσεως του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) της ΕΥΔΑΠ, με την οποία αποφασίσθηκε η διευθέτηση του ως άνω τμήματος του ρεύματος "Ποδονίρτης", εγκρίθηκε η υπογραφή προσυμφώνου πωλήσεως εκ μέρους της ΕΥΔΑΠ της οικοπεδικής εκτάσεως (1.546,20 τ.μ.) που θα προκύψει από την διευθέτηση (κάλυψη) του ρεύματος στους Ηλία Μπαρμπαλιά και Αντώνιο Αναστασόπουλο, δια μέσου της ιδιοκτησίας των οποίων διέρχεται το ρεύμα και αποφασίσθηκε να κατασκευασθεί το τμήμα του αγωγού κατόπιν της λεωφόρου Κηφισίας από τους ανωτέρω αγοραστές με έξοδά τους και σύμφωνα με μελέτη που θα εγκριθεί από την ΕΥΔΑΠ ως επιβλέπουσα της εκτελέσεως του έργου και γ) των 7899/24.6.1992 και 7183/6.3.1991 αποφάσεων του Δ.Σ. της ΕΥΔΑΠ, με τις οποίες εγκρίνονται από τεχνική άποψη η στατική και υδραυλική μελέτη διευθετήσεως του ρεύματος. Υπέρ του κύρους των ως άνω προαναφερθέντων πράξεων παρεμβαίνουν με προφανές έννομο συμφέρον οι προαναφερθέντες Η. Μπαρμπαλιάς και Αντ. Αναστασόπουλος.

2. Επειδή, ουσιώδες στοιχείο του υπό του άρθρου 24 του Συντάγματος προστατευομένου φυσικού περιβάλλοντος και δη της γεωμορφολογίας αυτού αποτελούν τα υπό διάφορες ονομασίες "ρεύματα", ήτοι οι πτυκώσεις της επιφανείας της γης, δια των οποίων συντελείται κυρίως η απορροή προς την θάλασσα των πλεοναζόντων υδάτων της ξηράς. Εκτός, όμως, της λειτουργίας των αυτής, τα εν λόγω ρεύματα αποτελούν, επίσης, φυσικούς αεραγωγούς, μαζί δε με την κλωρίδα και πανίδα των είναι οικοσυστήματα με ιδιαίτερο μικροκλίμα που συμβάλλουν πολλαπλώς στην ισορροπία του περιβάλλοντος. Εν όψει τούτων είναι "ζωτική" ιδίως η σημασία των ρευμάτων που έχουν ενσωματωθεί στους οικισμούς. Με τα δεδομένα αυτά, τα ρεύματα, ασχέτως του κατά περίπτωση νομικού καθεστώτος των (λ.χ. άρθρα 967-8 Αστικού Κώδικα, άρθρο 6 παρ. 1 περ. β' Ν.Δ/τος 2722/1955, Α' 328), αποτελούν κοινοχρήστους χώρους, εφ' ών απαγορεύονται επεμβάσεις θίγουσες την κατά τα άνω λειτουργίαν των. (πρβλ. ΣΕ 2163/1994).

3. Επειδή, με το άρθρο 1 του Ν. 1068/1980 (Α' 190) συνεστήθη νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου (ανώνυμη εταιρεία) με την επωνυμία Εταιρεία Υδρεύσεως και Αποχετεύσεως Πρωτεύουσας (Ε.ΥΔ.Α.Π.) δια της συγκωνεύσεως του Οργανισμού Αποχετεύσεως Πρωτεύουσας (Ο.Α.Π.) και της Ανωνύμου Ελληνικής Εταιρείας Υδάτων των Πόλεων Αθηνών Πειραιώς και Περιχώρων (Ε.Ε.Υ.). Σκοπός της ΕΥΔΑΠ είναι η ύδρευση και η αποχέτευση της περιοχής αρμοδιότητός της (άρθρο 1 παράγρ. 7). Για την πραγματοποίηση αυτού του σκοπού στην ΕΥΔΑΠ ανήκει, κατά την παράγρ. 8 του ίδιου άρθρου, η αποκλειστική αρμοδιότητα: "α) . . . β) . . . γ) Της μελέτης, εις όλας τας φάσεις, της εκτελέσεως και συντηρήσεως, επεκτάσεως, ανανεώσεως, λειτουργίας, διοικήσεως και εκμεταλλεύσεως όλων των έργων των εκάστοτε απαιτητήτων προς προστασίαν της περιοχής ευθύνης αυτής εκ των ομβρίων υδάτων και διοχετεύσεως και διαθέσεως

αυτών μέσω αυτοτελών αγωγών ή μεικτών τοιούτων . . . δ) . . . ε) .
στ) Της ασκήσεως πάσης αρμοδιότητας ασκουμένης ή ανατεθειμένης μέχρι τούδε εις τα κατά την παράγραφον 1 του παρόντος συγχωνευόμενα εις ταύτην νομικά πρόσωπα." Κατά το άρθρο 9 του ιδίου νόμου η ΕΥΔΑΠ καθίσταται καθολικός διάδοχος του ΟΑΠ και της ΕΕΥ, ήτοι "υποκαθίσταται αυτοδικαίως και άνευ άλλης τινός διατυπώσεως εις άπαντα εν γένει τα εμπράγματα και ενοχικά δικαιώματα και υποχρεώσεις των ΟΑΠ και ΕΕΥ". Περαιτέρω, κατά το άρθρο 6 παρ. 1 περ. β' του Ν.Δ/τος 2272/ 1953 (Α' 328), περί Οργανισμού Αποχετεύσεως Πρωτεύουσας, στην περιουσία του Ο.Α.Π. ανήκουν "αι εκ της δια τεχνικών έργων καλύψεως ή διαρρυθμίσεως ή μετατοπίσεως ρευμάτων προκύψασαι και εφεξής προκύπτουσαι εκτάσεις άνωθεν της παλαιάς κοίτης των ρευμάτων . . . μετά των εκατέρωθεν της κοίτης ταύτης παλαιώθεν χρησιμοποιουμένων ως κοινοχρήστων διαβάσεων ή κοινοχρήστων χώρων εν γένει εφαρμοζομένων, ως προς την τακτοποίησιν πασών των εκτάσεων τούτων, των κειμένων περί σχεδίων πόλεων διατάξεων".

4. Επειδή, κατά τα οριζόμενα στην 69269/5387/ 24.10.1990 κοινή υπουργική απόφαση με τίτλο "κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες, περιεχόμενο Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ), καθορισμός περιεχομένου ειδικών περιβαλλοντικών μελετών (ΕΠΜ) και λοιπές συναφείς διατάξεις, σύμφωνα με το Ν. 1650/ 1986" (ΦΕΚ 678/25.10.1990, τ. Β') στην Ομάδα ΙΙ της Α' κατηγορίας έργων και δραστηριοτήτων και υπό στοιχ. 10 έ κατατάσσονται τα έργα διευθετήσεως (canalisation) και ρυθμίσεως της ροής υδάτων. Για την πραγματοποίηση υφ' οιουδήποτε (είτε πρόκειται για δημόσιο φορέα είτε για ιδιώτη) των έργων και δραστηριοτήτων της κατηγορίας αυτής, λόγω και της εξ ορισμού (βλ. άρθρο 3 παράγρ. 2 Ν. 1650/1986, Α' 160) πιθανότητας προκλήσεως εξ αυτών σοβαρών κινδύνων για το περιβάλλον, απαιτείται (πριν από την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων) προέγκριση της χωροθετήσεως του έργου ή της δραστηριότητας, η οποία κατά το άρθρο 8 εν λόγω κοινής υπουργικής αποφάσεως, παρέχεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων ή του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας κατά περίπτωση. Στην έννοια της Προέγκρισεως της Χωροθετήσεως περιλαμβάνεται η λήψη αποφάσεως περί του κατ' αρχήν επιτρεπτού της επεμβάσεως στο περιβάλλον καθώς και περί εναρμονίσεως με γενικά χωροταξιακά δεδομένα (σημειακή χωροταξία) με βάση και τις εκάστοτε κείμενες διατάξεις. Ειδικώς σε ό,τι αφορά τους χειμάρρους, ρύακες και ρεύματα, προκειμένου να επιτραπεί κάθε είδους επέμβαση απαιτείται μεταξύ άλλων αυτά να έχουν προηγουμένως οριοθετηθεί με προεδρικό διάταγμα κατά τις διατάξεις του άρθρου 6 του Ν. 880/1979 (πρβλ. ΣΕ 2163/1994). Εξ άλλου, από τη συνταγματική προστασία του φυσικού περιβάλλοντος συνάγεται ότι ο χώρος που καταλαμβάνει το ρεύμα, μετά την κατά τα ανωτέρω οριοθέτησή του, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως οικοδομήσιμος χώρος ή ως χώρος προορισμένος για την ανέγερση κοινωφελών κτιρίων, αλλά αποκλειστικά ως κοινόχρηστος χώρος (βλ. ΣΕ 2163/1994).

5. Επειδή, από τις προηγούμενες σκέψεις προκύπτει ότι η ΕΥΔΑΠ, ως φορέας αρμόδιος μεταξύ άλλων και για τις τεχνικές παρεμβάσεις προς προστασίαν της περιοχής τέως διοικήσεως πρωτεύουσας από τα όμβρια ύδατα, δύναται να λαμβάνει τεχνικές αποφάσεις για την εκτέλεση συναφών έργων που υπάγονται στην μνημονευθείσα κατηγορία Α' της κοινής υπουργικής αποφάσεως, όπως είναι η παρέμβαση στην κοίτη ρευμάτων, μόνο αφού προηγουμένως έχει μελετηθεί το ζήτημα από τα αρμόδια διοικητικά όργανα και έχει εκδοθεί η σχετική διοικητική πράξη για το κατ' αρχήν επιτρεπτό της επεμβάσεως στο περιβάλλον και την εναρμόνισή της με τα γενικά χωροταξιακά δεδομένα στα πλαίσια της κατ' άρθρο 8 της κοινής αυτής υπουργικής αποφάσεως Προέγκρισεως της Χωροθετήσεως. Οι πράξεις αυτές της ΕΥΔΑΠ προερχόμενες από νομικό

πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και ρυθμίζουσες τεχνικών θέμα, αφού έχει προηγουμένως ληφθεί η κατά το Σύνταγμα και τον νόμο απαιτούμενη απόφαση για την παρέμβαση στο ρεύμα από διοικητικό όργανο, δεν αποτελούν, κατ' αρχήν, εκτελεστές πράξεις διοικητικής αρχής υποκειμένες σε αίτηση ακυρώσεως. Η τυχόν, όμως, αυτογνώμων και ευθεία, άνευ δηλ. της κατά τα ανωτέρω Προεγκρίσεως της Χωροθετήσεως επέμβαση της ΕΥΔΑΠ σε ρεύματα, ρυθμίζουσα δεσμευτικώς τις χρήσεις των κοινοχρήστων αυτών χώρων και ουσιαστών στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος, αποτελεί πράγματι εκτελεστή διοικητική πράξη προσβλητή δι' αιτήσεως ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας αφού εκδίδεται κατά νόσφισιν της κατά τα ανωτέρω διοικητικής αρμοδιότητας, είναι δε δια τον λόγο αυτόν άνευ ετέρου ακυρωτέα, εφ' όσον δηλονότι εκδίδεται χωρίς να έχει προηγουμένως εκδοθεί η κατά τα ανωτέρω διοικητική πράξη της Προεγκρίσεως της Χωροθετήσεως.

6. Επειδή, κατά ταύτα, οι εν προκειμένω προσβαλλόμενες πράξεις οργάνων της ΕΥΔΑΠ, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλλου (βλ. το 328/19.1.1993 έγγραφο του Οργανισμού Αθήνας και το 15828/11.2.1993 έγγραφο της Διευθύνσεως Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. προς την ΕΥΔΑΠ), εξεδόθησαν χωρίς την κατά τα ανωτέρω απαιτούμενη Προέγκριση της Χωροθετήσεως. Επομένως, οι πράξεις αυτές πρέπει να ακυρωθούν ως μη νόμιμες.

Δ ι ά τ ε ύ τ α

Δέχεται την υπό κρίση αίτηση.

Ακυροί την υπ' αριθ. 173859/22.10.1992 απόφαση του Διευθυντού της ΕΥΔΑΠ και τις υπ' αριθ. 6197/24.8.1990, 7183/6.3.91 και 7899/24.6.1992 αποφάσεις του Δ.Σ. της ΕΥΔΑΠ.

Απορριπτει την ασκηθείσα παρέμβαση.

Επιβάλλει συμμέτρως εις βάρος του Ελληνικού Δημοσίου, της ΕΥΔΑΠ και των παρεμβαίνόντων την δικαστικήν δαπάνη του αιτούντος Δήμου εκ δραχμών είκοσι οκτώ χιλιάδων (28.000).

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 6 Φεβρουαρίου 1995

Ο Πρόεδρος του Ε' Τμήματος Ο Γραμματέας του Ε' Τμήματος

Μ. Δεκλερής Β. Μαντζουράνης

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 3ης Μαΐου 1995.

Ο Πρόεδρος του Ε' Τμήματος Η Γραμματέας του Ε' Τμήματος

Μ. Δεκλερής

Γ. Σακελλαρίου

ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Εντέλλεται προς κάθε δικαστικό επιμελητή να εκτελέσει όταν του το ζητήσουν την παραπάνω απόφαση, τους Εισαγγελεείς να ενεργήσουν κατά την αρμοδιότητά τους και τους Διοικητές και τα άλλα όργανα της Δημόσιας Δυνάμεως να βοηθήσουν όταν τους ζητηθεί.

Η εντολή πιστοποιείται με την σύνταξη και την υπογραφή του παρόντος.

Αθήνα

Ο Πρόεδρος του Ε' Τμήματος Η Γραμματέας του Ε' Τμήματος

ΑΡΧΝ/1994 (703)

Προστασία περιβάλλοντος. Ρέμματα. Επέκταση σχεδίου πόλεως. Προϋποθέσεις εντάξεως ρέμματος σε σχέδιο πόλεως. Προηγούμενη αποτύπωση και καθορισμός της οριογραμμής του ρέμματος. Μη νόμιμο το σχέδιο πόλεως όταν δεν έχουν τηρηθεί οι προϋποθέσεις.

Στ.Ε 509/1994

Προεδρεύων: Γ. Δεληγγιάνης, Σύμβουλος
Εισηγητής: Ι. Μαντζουράνης, Πάρεδρος

Κατά το άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος "η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους. Για τη διαφύλαξη του το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα...". Εξειδικεύοντας την συνταγματική αυτή επιταγή ο Ν. 1650/1986 "για την προστασία του περιβάλλοντος" (ΦΕΚ 160) έλαβε ειδική πρόνοια για την προστασία του εδάφους και των κρήσων του καθώς επίσης και για την προστασία των επιφανειακών και υπόγειων νερών που θεωρούνται ως φυσικοί πόροι και οικοσυστήματα (άρθρο 1 παρ. 3 εδ. α' και β'). Βασικό στοιχείο του συστήματος της προστασίας που θέσπισε αποτελεί η κατάταξη των έργων και δραστηριοτήτων που ασκούν επιπτώσεις στο περιβάλλον σε κατηγορίες (άρθρο 3). Για τα έργα και τις δραστηριότητες της πρώτης κατηγορίας στην οποία εντάσσονται έργα και δραστηριότητες που λόγω της φύσης του μεγέθους και της έκτασής τω είναι πιθανό να προκαλέσουν σοβαρούς κινδύνους για το περιβάλλον, απαιτείται έγκριση περιβαλλοντικών όρων, που προϋποθέτει μελέτη περιβαλλοντικών όρων, που προϋποθέτει μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 του ως άνω νόμου. Εξ άλλου, το Ν.Δ. της 17-7/16-8-1923 Π.Δ/μα "περί σχεδίων πόλεων κ.λ.π." ορίζει στο άρθρο 2 παρ. 2 ότι: 3. Τα ανωτέρω σχέδια συντάσσονται βάσει τοπογραφικού και χωροσταθμικού χάρτου, εμφάνισης υπό κλίμακα την μορφήν του εδάφους και τας καα την σύνταξιν του σχεδίου επ' αυτού υφιστάμενος οδούς, ρεύματα οικοδομάς και λοιπά αντικείμενα και συνοδεύονται υπό των αναγκαίων επεξηγηματικών πινάκων και υπομνημάτων".

Η αποτύπωση των ρεμάτων στους σχετικούς τοπογραφικούς και χωροσταθμικούς χάρτες, ως ουσιώδης διαδικαστικός τύπος της εγκρίσεως πολεοδομικού σχεδίου τονίζεται και στο άρθρο 18 του Κεφαλαίου ΙΙ του πρ.δ/τος της 3-4-1929 "Περί Γ.Ο.Κ." (ΦΕΚ 155) που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 31 παρ. 3 του Ν. 1577/1985 (ΦΕΚ 210). Περαιτέρω στο άρθρο 6 του Ν. 880/1979 (ΦΕΚ 58) όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 6 του Ν. 2052/1992 (ΦΕΚ 94) ορίζεται ότι: "1. Οι εντός ή εκτός ρυμοτομικού σχεδίου ή εντός οικισμών στερουμένου ρυμοτομικού σχεδίου χείμαρροι ρυάκες, ρεύματα αποτυπώνονται επί τοπογραφικού και υψομετρικού διαγράμματος υπό κααλληλον κλίμακαν συντεταγμένου α) υπό του Υπουργείου Δημοσίων Εργών και β)... 2. Ο καθορισμός της οριογραμμής (όχθης) των κατά την προηγούμενη παράγραφον ρευμάτων, χείμαρρων ή ρυακίων σημειούται επί του διαγράμματος υπό του Υπουργείου Δημοσίων Εργών ή υπό της Διευθύνσεως Τεχνικών Υπηρεσιών του Νομού. 3. Τα ως άνω διαγράμματα επικυρούνται δια Προεδρικών Διαταγμάτων εκδιδομένων προτάσει του Υπουργού Δημοσίων Εργών, μετά γνώμην του οικείου Δήμου ή Κοινότητος... Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Εργών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, χαρακτηρίζονται ρέματα, χείμαρροι και ρυάκια που βρίσκονται εντός του νομού Αττικής ως ιδιαίτερου περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος. Στην περίπτωση αυτήν ο καθορισμός τη οριογραμμής (όχθης) των ανωτέρω

ρεμάτων, χειμάρρων και ρυακίων γίνεται με προεδρικό διάταγμα και με τη διαδικασία που αναφέρεται στην προηγούμενη παρ. 2". Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 6 του Κτιριοδομικού Κανονισμού (υπ' αριθ. 3046/304/30-1/3-2/3-2/1989 ΦΕΚ 59 τ.Δ'), που εκδόθηκε επί τη βάση του άρθρου 26 του ισχύοντος Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού (Ν. 1577/1985) "1. Στα ρέματα των οποίων οι οριογραμμές έχουν καθορισθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρ. 6 του Νόμ. 880/1979 (ΦΕΚ 58/Α'), όπως ισχύει η ανέγερση κτιρίων εγκαταστάσεων ή περιτοιχισμάτων και γενικά η δόμηση ρυθμίζεται ως εξής: 1.1. Απαγορεύεται απολύτως η δόμηση μέσα στην έκταση που περικελίεται από τις οριογραμμές του ρέματος. 1.2. Επιτρέπεται η δόμηση έξω από την έκταση της προηγούμενης περίπτωσης, σύμφωνα με τους όρους δόμησης της ζώνης, μόνο εφόσον έχουν κατασκευαστεί τα έργα διευθέτησής του ρέματος. Εάν δεν έχουν κατασκευαστεί τα έργα διευθέτησής του ρέματος η δόμηση επιτρέπεται σε απόσταση τουλάχιστο 10μ. από τη οριογραμμή". Από τις ως άνω διατάξεις προκύπτει ότι τα ρέματα ως στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος αποτελούν αντικείμενα συνταγματικής προστασίας (άρθρ. 24 Σ,) που αποβλέπει στη διατήρηση της φυσικής των κατάστασης και στη διασφάλιση της επιτελούμενης απ' αυτά λειτουργίας της απορροής των υδάτων. Ετσι η ένταξη των σε πολεοδομική ρύθμιση είναι επιτρεπτή μόνον όταν επιβάλλεται από επιτακτικές ενός ευρύτερου πολεοδομικού σχεδιασμού, βασισμένου σε όρους και προϋποθέσεις που διασφαλίζουν την ανεμπόδιση επιτέλεση της φυσικής των λειτουργίας.

Πρωταρχικός όρος για την ένταξη ρέματος σε πολεοδομική ρύθμιση είναι η προηγούμενη αποτύπωση και ο καθορισμός της οριογραμμής του σύμφωνα με την διαδικασία που διαγράφουν οι πιο πάνω νομοθετικές διατάξεις (άρθρ. 6 Ν. 880/1979 όπως ήδη ισχύει) κατά τρόπο ώστε η μελετώμενη πολεοδομική επέμβαση να γίνεται εν όψει της υπάρξεως του ρέματος και της επιτελούμενης απ' αυτό λειτουργίας. Με δεδομένη την ύπαρξη ρέματος η Διοίκηση πριν προβεί στην πολεοδομική ρύθμιση οφείλει να σταθμίσει τις επιπτώσεις της εντάξεως στο ευρύτερο περιβάλλον με το οποίο συνδέεται οργανικά το ρέμα και να καθορίσει τους αναγκαίους περιβαλλοντικούς όρους για να εναρμονισθεί η πολεοδομική ρύθμιση με την αποστολή του ρέματος, σύμφωνα με τις πιο πάνω διατάξεις του Ν. 1650/1986. Από τη συνταγματική προστασία του φυσικού περιβάλλοντος αβίαστα συνάγεται ότι ο χώρος που καταλαμβάνει το ρέμα, μετά την ως άνω οριοθέτησή του, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως οικοδομήσιμος ή ως χώρος προορισμένος για την ανέγερση κοινωφελών κτιρίων, αλλ' αποκλειστικά ως κοινόχριστος χώρος, αποκλεισμένης κάθε εργασίας επικώσεως ή καλύψεως του ρέματος. Η εκτέλεση των απολύτως αναγκαίως τεχνικών και των πρηνών του ρέματος δεν επιτρέπεται εκτός μόνον για την διασφάλιση της ελεύθερης ροής των υδάτων (πρβλ. Σ.Ε. 2163/94 και Π.ε. 6, 124, 151, 190, 394/1994).

Εν προκειμένω από τα στοιχεία που συνοδεύουν το σχέδιο (εισηγήσεις προς το Συμβούλιο Χ.Ο.Π. Ανατολικής Αττικής και τα σχετικά διαγράμματα) προκύπτει ότι την περιοχή η οποία εντάσσεται στο σχέδιο διατρέχει το ρέμα "Φιλικής Εταιρείας". Από τα στοιχεία όμως που απεστάλησαν στο Συμβούλιο της Επικρατείας δεν προκύπτει ότι τηρήθηκαν οι ως άνω απαιτούμενοι από το Σύνταγμα και το νόμο όροι για την ένταξη του ρέματος αυτού στο σχέδιο πόλεως, δηλαδή η αποτύπωση της οριογραμμής του με προεδρικό διάταγμα η αναγκαιότητα της εντάξεώς του σε συσχετισμό με τις επιπτώσεις της στο περιβάλλον και ο καθορισμός των όρων για την διασφάλιση της ελεύθερης ροής του. Υπό τα δεδομένα αυτά το σχέδιο, ως έχει, δεν προτείνεται νομίμως προς έκδοση.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Αθήνα 27-8-

1993

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ

ΠΕΧΩΔΕ

Αριθ. πρωτ. 76952/4539

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΤΜΗΜΑ

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΑΣΙΩΝ

ΠΡΟΣ: Τη Δ/νση Πολεοδομίας

Τεχ. Δ/ση :

Αραλίαςδος 17

Ν. Θεσσαλονίκης

Τεχ. Κώδικος :

115 23

Μανουσολιαννακη 6

TELEX :

52621 Θεσσαλονίκη

TELEFAX :

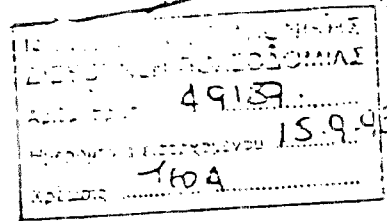
Πληροφορίες :

Θ. Φυσελια

Τηλέφωνο :

6430572

ΚΟΜ:

ΘΕΜΑ:

"Δόμηση κατά ξερέματα".

- Σχετ: α) αρ. ΔΠ/οικ./33593/2-6-1993 έγγραφο σας.
β) αρ. ΔΠ/39444/οικ./5-7-1993 έγγραφο σας.

Μετά τα παραπάνω σχετικά έγγραφα σας και όσον αφορά τα ερωτήματα που ερμηνεύονται στην αρμοδιότητα της Δ/νσης μας σας γνωρίζουμε τα εξής:

1. Η υπηρεσία η οποία είναι αρμόδια για την εκτέλεση των έργων διευθέτησης των ρεμάτων στα Νομό Θεσσαλονίκης, είναι αρμόδια και για τον καθορισμό και την έγκριση των τεχνικών έργων που πρέπει να εκτελεστούν σε όλο το πρόσωπο του οικοπέδου (για το οποίο ζητείται η οικοδομική άδεια) προς το ρέμα, προκειμένου να εφαρμοσθούν οι διατάξεις των παραγράφων 2.2, 2.2.1 και 2.2.2 του άρθρου 6 του κτιριοδομικού κανονισμού (ΦΕΚ 59/Δ/1989).

Και αυτό γιατί τα παραπάνω τεχνικά έργα δεν πρέπει να εμποδίζουν την μελλοντική εκτέλεση των έργων διευθέτησης του ρέματος, ήτοι δηλ. πρέπει να είναι ενταγμένα σε τυχόν υπάρχουσες σχετικές συγκεκριμένες μελέτες.

Το αν για το νόμο Θεσσαλονίκης η αρμοδιότητα διευθέτησης των ρεμάτων ανήκει στον ΔΑΠ ή στο Δ.Τ.Υ. Ν. Θεσσαλονίκης εκφεύγει των αρμοδιοτήτων μας.

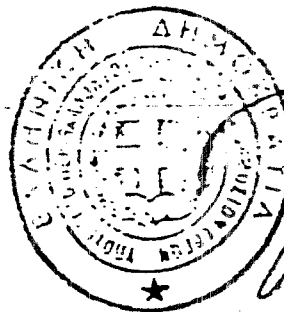
2. Η Πολεοδομική Υπηρεσία έχει υποχρέωση να προβεί

στον προσρινό καθορισμό της οριογραμμής του ρέματος όταν ζητείται οικοδομική άδεια σε ακίνητα που βρσάκεται σε επαφή με το ρέμα, εφόσον για οποιοδήποτε λόγο δεν έχει καθορισθεί η οριογραμμή σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν. 880/1979.

3. Τα σχετικά με τις πράξεις εφαρμογής ερωτήματα σας διαβιβάσθηκαν με τα αρ. 00307/5157/26-8-1993 έγγραφο μας στη Δ/ση Τοπογραφικών Εφαρμογών Τμήμα πράξεων εφαρμογής.

Ε.Υ.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΜΑΡΙΑ ΚΟΥΤΟΥΖΗ ΚΟΡΦΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΕΠΙΧΡΗΜΑΤΟΣ
ΠΡΟΣΤΑΣΗ (ΣΤΕΛΕΧΟΣ)

Κ. ΣΑΡΑΝΑΣ